

Indaja vsak četrtak in velja s poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 82 D, pol leta 16 D, četrt leta 8 D. Izven Jugoslavije 56 D. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodar« v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje vnaprej. — Telefon interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema naročnino, inšerate in reklamacije.

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije s poštnine proste.

Čekovni račun poštnega urada Ljubljana 10.603. Telefon interurb. št. 113.

39. številka.

MARIBOR, dne 10. septembra 1925.

59. letnik.

Zagrebsko čudo.

Na vladi so sedaj radikali in radičevci, ali z drugimi besedami: vlado ima radikalna stranka (RS) in Hrvatska seljačka stranka (HSS).

O radikalni stranki vemo prav dobro, kaj in kdo da je. Njena dolga doba in vse spremembe, ki so se v tej dobi na njej izvršile, naši javnosti sicer niso dovolj znane, a to tudi ni posebno važno v današnjem političnem položaju. Glavno je to, da predstavlja ta stranka izključno srbsko narodno organizacijo, da ima svojo posebno politiko, svoj program in svoje organizirane pristaše. Programa te stranke pri nas ni treba čitati, ker radikalno politiko itak dovolj dobro občutimo.

Čisto drugače je pa s Hrvatsko seljaško stranko. Kakšna je ta stranka in kako je nastala? Pred šestimi meseci ob zadnjih volitvah je še ni bilo, obstojala je pa HRSS, to je: Hrvatska republikanska seljaška stranka, ki je imela svoje vodstvo, svoje organizacije in je bila splošno znana po svojih načelih in geslih. O dovršenosti ali nedovršenosti programa te stranke ne bomo govorili, ker zadostuje že dejstvo, da je ta stranka s svojimi gesli pri treh volitvah dobila zaupanje hrvatskega ljudstva.

Po zadnjih volitvah je pa vodstvo splošno znane hrvatske stranke spremenilo svojo politiko in naenkrat se je začelo govoriti o »hrvatski seljaški stranki« ali HSS. Ko je dne 27. marca t. l. Pavle Radič, nečak Stjepana Radića, v parlamentu podal izjavo za centralistično politiko, se je naenkrat začelo v Beogradu govoriti in pisati o HSS in ne več o HRSS. Tako je na papirju stara stranka prenehala, nova pa začela. To je ves porod in začetek sedanje Radićeve stranke.

Radič je kar čez noč začel z novo politiko in nova stranka HSS v dobrih petih mesecih še ni nikjer objavila svojega programa. Skupine brez programa pa ne zaslužijo več imena stranke. Radič in njegovi najbližji še niso nikjer ne v tisku in ne na shodu razložili svojih načel ali svojega programa ter ljudstvo vprašali za mnenje in odobrenje. Treba je torej vprašati, če ima ta stranka ali skupina sploh pristaše in kdo so ti. Prejšnja Radićeva stranka je imela pristaše, a ni mogoče trditi, da so se ti ljudje kar čez noč spremenili v pristaše nove stranke in nove politike.

Na Hrvatskem je torej tako daleč, da se za stranko ali skupino, ki trdi, da predstavlja večino hrvatskega naroda, ne ve, kdo in kaj da je, kaj je njen program, njena politika in kdo so njeni pristaši. Ta čudna stranka in politika pa ima na čelu neverjetno drzne in domišljave ljudi, ki si usojajo vsem drugim deliti ukore in povelja.

Radič ne gre med hrvatski narod, da bi ga vprašal za mnenje glede svoje nove politike, govori pa širokoustno

sam in po svojih raznih agitatorjih, da je prišel čas, ko se morajo vsi, ki niso njegovi ali pa Pašičevi, ali pokloniti, ali pa se podvreči. Tako se že nekaj časa piše po glavnih radićevskih glasilih. To ni samo predrzno, ampak tudi neumno in temeljiti odgovori seveda tudi gotovo ne izostajajo.

Najprej se je trdilo, da bodo Davidovičevi demokrati stopili v najboljše odnose z radićevci, ali pa se z njimi celo strnili. Ko se je Radič v Beogradu širokoustil: »To sem povedal Davidoviču, to sem rekel Ljubi«, je vodstvo demokratske stranke podalo izjavo, da se g. Ljuba Davidovič še sploh nikdar ni razgovarjal s Stjepanom Radićem. Na svoji seji v Zagrebu je povrh še Davidovičeva stranka v času najhujšega Radićevega govoričenja zavzela najodločnejše stališče proti sedanji radićevski politiki.

Potem so radićevci pripovedovali, da že srbski zemljoradniki komaj čakajo, da bi se z njimi združili v enotno seljaško stranko. Zemljoradniki so pa imeli v Beogradu svoj kongres in ko so soglasno obtožili sedanjo vladno politiko, so se o Radiču le toliko razgovarjali, da pridejo na čisto, ali je izdal ta politik kmetu in kmetske interese že pred šestimi leti, ali pa šele pred petimi meseci, ko je začel novo politiko. Večina je bila mnenja, da Radič že od nekdanj vara kmete.

Prav tako je muslimanom Bosne in Hercegovine — stranki dr. Spahe — vse drugo prej na misli, kot pa to, da bi hiteli pod Radićevo okrilje, ali da bi stopili celo v njegovo stranko.

Končno si je Radič še izmislil, da je tudi v Jugoslovanskem klubu ena struja ali skupina, ki želi priti pod RR okrilje ter se že zblizuje z radikali. Vse te fantazije so nekaj gorostasne, ko ni treba posebne bistrosti, da se vpraša, čemu neki vsi tako hitijo k radikalom in k Radiču. Mar zato, ker je Radič vse po vrsti opsoval, ali pa zato, ker so radićevci v petih mesecih svoje nove politike in v par mesecih svojega vladnega sodelovanja že toliko »dosegli«?

Radič naj rajši doma na Hrvatskem pogleda naokrog, kdo se vse klanja njegovi novi politiki. Ko ljudstva ni vprašal za mnenje ob začetku te politike, bi bil pa vendar že sedaj skrajni čas, da pristašem bivše HRSS razloži svojo sedanjo politiko ter si za svojo novo stranko HSS pridobi in organizira člane in pristaše. To delo ga pa očitno prav nič ne mika in ko stare krajeve radićevske organizacije same sklicujejo shode in občne zборе, se od vodstva v Zagrebu vse mogoče stori, da bi se to preprečilo in da bi se potvrdile prave slike ljudskega razpoloženja.

Radič je res, kakor v Beogradu pravijo, zagrebsko čudo, ali kakor sam pravi: veseli zrakoplovec, vesel radi tega, ker ne ve in se ne zaveda, kam plove. — tgr.

Izvoz vina iz Jugoslavije v republiko Avstrijo.

Vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru je na izrednem obnem zboru dne 22. avgusta 1925 sklenil odposlati višjega kletarskega nadzornika g. J. Zabavnika v Avstrijo, da prouči položaj glede izvoza naših vin na temelju trgovinske pogodbe, ki je sklenjena med našo državo in republiko Avstrijo in ki bo v najkrajšem času stopila v veljavo.

Pokrajinska zveza jugoslovanskih vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru pa je v isti namen istega dne sklenila odposlati vinogradniškega veleposestnika in predsednika kletarske zadruge »Ljutomerčan« g. R. Košara.

Zabavnik in Košar sta se podala na pot dne 26. avgusta 1925. Ustavila sta se najprej v Spilju in sta stopila v stik s tamošnjimi carinskimi organi glede nastopanja pri uvozu vina v Avstrijo. Pogoji za uvoz vina v Avstrijo danes so sledeči: Plača se za 100 kg teže bruto za netto pri vinih do 13 odstot. alkohola 60 zlatih kron uvozne carine (1 zlata krona — 14.400 avstrijskih papirnatih kron), potem 2.200 kron vinskega davka za vsaki liter, 40 kron od litra kontrolne takse, 2000 kron manipulacijske pristojbine od 1 komada vinske posode ter 7 odstotkov prometnega davka, ki se ga izračuna po fakturini vrednosti vina plus vinski davek. Pri uvozu vin z nad 13 odstot. alkohola se uvozna carina zniža na 30 zlatih kron za 100 kg teže brutto in netto, vse ostale pristojbine pa se morajo plačati v polnem obsegu že pri uvozu. Umljivo je, da pod temi težkimi pogoji vina pod 13 odstotkov alkohola dosedaj izvažati nismo mogli.

Nova trgovinska pogodba, sklenjena med republiko Avstrijo in našo državo predvideva baje (oficijelnega besedila pogodbe še ne poznajo ne Avstrijci, ne mi) maksimalno uvozno carino 45 zlatih kron za 100 kg vina brutto za netto ter za kontingent 80.000 hl vina znižano uvozno carino 30 zlatih kron za vina s pod 13 odstot. alkohola. Druge pristojbine ostanejo neizpremenjene. Od 80.000 hl odpade polovica na črno vino.

Nizje Avstrije trenutno uvozu naših vin niso naklonjeni. Za naš uvoz pride v poštev sedaj edino Štajerska.

Imenovana sta se podala najprej v Gradec. Obrnila sta se najprej do prezidenta deželne centralne zveze za drug gostilničarjev in kavarnarjev Štajerske, Maksa Withalma, lastnika hotela »Goldene Birne«. Centralna zveza šteje kakih 50 članic gostilničarskih združenj raztrošenih po celi Štajerski.

LISTEK.

Zgodbe napoleonskega vojaka.

Francoski spisal Ercmann-Chatrian; preložil Al. B.

24
Saksonci so trdili, da branijo svojo domovino — a to ni res! Saj jim ni bilo treba drugega, kot zapustiti nas na duibenski cesti, saj jim tega nihče ni branil. Treba jim je bilo samo, da se kakor Bavarci izrazijo pred bitko... Lahko bi bili ostali nevtralni, ali pa odpovedali službo, a oni so nas izdali, ker nas je zapuščala sreča. Ko bi bili videli, da zmagujemo, bi nam bili ostali dobri prijatelji, da bi dobili svoj delež, kakor po bitki pri Jeni in pri Friedlandu. Tako je mislil vsak izmed nas in prav zaradi tega ostanejo Saksonci izdajalci za vse prihodnje čase: ne samo, da so prijatelje zapustili v nesreči, ampak so jih celo zahrbtno napadli, da si pri sovražniku zagotove dober sprejem. A Bog je pravičen: njih novi zavezniki so jih tako prezirali, da so si po bitki med sabo razdelili polovico njih dežele.

Od tega trenutka do večera boj ni bil več človeški — hoteli smo uničiti drug drugega. Premoč nas je morala ugonobiti, a zavezniki so morali drago plačati svojo zmagavo.

Ko se je znočilo in je dva tisoč topov obenem rjavelo in grmelno, so nas sedmič napadli pri Schönefeldu. Od ene strani so nas Rusi, od druge pa Prusi potiskali nazaj v veliko vas. Upirali smo se jim v vsaki hiši, v vsaki ulici. Zidovi so se lomili pod udarjanjem krogel, strehe so se podirale. Zdaj ni bilo več takega kričanja kot ob začetku bitke — vse je bilo hladno in blede od brezmejne besnosti. Častniki so pobirali puške, si znova naveslali torbice s patronami in odgrizovali patrone kot prostaki. Za hišami smo branili vrtove in pokopališče, na katerem sem spal prejšnjo noč. Tam je sedaj nad rušami ležalo več mrtvecev kot pod njo. Kdor je padel, ni zakričal, tisti, ki so ostali, pa so se znova zbirali za kakim zidom, za kupom

gramoza ali za grobom — vsaka ped zemlje je koga stala življenje.

Bila je že noč, ko je maršal Ney, kdo ve odkod, pripeljal ojačenja, to je ostanke Ricardove in druge Souhamove divizije. Pridružili so se jim ostanki našega polka in Ruse smo vrgli nazaj čez stari most, kateremu je bilo streljanje s kartečami odbilo držaje. Na ta most so postavili šest dvanajstfuntnih topov ter obstreljivali drug drugega. Ostanke našega in nekaterih drugih bataljonov so podpirali topove za hrbtom. Spominjam se še, kako so streljali kakor bliski razsvetljevali spodnji del mostu in da se je v takih trenutkih videlo, kako so se ubiti ljudje in konji vseprek izgubljali pod temnim lokom. Sicer je to trajalo le za hip, a prizor je bil grozen.

Ko so na naši levici pričeli prodirati množice konjeništa, ki so rojile okrog dveh velikih, korak za korakom umikajočih se karejev, smo ob polosmih dobili povelje, naj se umaknemo. V Schönefeldu je ostalo samo še dva do tritisoč mož in šest topov. Prišli smo nazaj do zeljnatih vrtov, ne da bi nas bili zasledovali, ter pod milim nebom prenočili okrog Reudnitz. Cebedej je še živel. Ko sva kakih dvajset minut hodila drug ob drugem, poslušajoč topovsko streljanje, ki je kljub temi še vedno trajalo ob Elsteri, mi je on rekel:

»Kako neki to, Jože, da sva še živa, ko jih je padlo poleg naju toliko tisoč? Zdaj ne moreva več umreti.«

Jaz mu nisem odgovoril.

»Kakšna grozna bitka!«, je nadaljeval. »Gotovo da take pred nami še ni bilo.«

Povedal je prav, bitka je bila velikanska. Od desete ure zjutraj do sedmih zvečer smo se upirali tristošestdeset tisoč vojakom, ne da bi se bili umaknili za korak, in nas je bilo samo stointrideset tisoč. — Bog ne daj, da bi kaj slabega govoril o Nemcih: borili so se za neodvisnost svoje domovine — a zdi se mi, da po krivici vsako leto praznujejo obletnico bitke pri Lipskem. Ako so bili trije proti enemu, to ni vzrok za bahanje!

Ko smo se bližali Reudnitzu, nas je peljala pot čez cele kope mrličev. Na vsak korak smo naleteli na razbite topove, prevrnjene vozove s streljivom, na drevesa, ki so bila razklana od karteč. Divizija mlade garde in jezdeči

grenadirji so bili tukaj pod vodstvom samega cesarja zadržali Švede, ki so bili prodrli v vrzel, nastalo vsled izdaje Saksoncev. Ugašajoči ogenj dveh ali treh barak pred vasjo je razsvetljeval ta prizor. Jezdeči grenadirji so bili še v Reudnitzu, po vaški ulici pa se je podila velika množica drugih razkropljenih čet. Ker jim niso bili razdelili živil, si je vsak iskal jedi in pijače.

Ko smo korakali mimo velikega poštnega poslopja, smo za zidom na dvorišču ugledali dve marketendarici, ki sta s svojih vozov točili žganje. V pisanem vrvežu so se gnetli okrog njih lovci, kirasirji, ulani, huzarji in gardni ter linijski pešci v raztrganih uniformah in s stlačeniimi, od udarcev in bodov prehučnjanimi čakami in čeladami, katerim je manjkalo perjanic. Vsem je bilo videti, kako so izstradani.

Na nizkem zidu je stalo nekaj dragoncev blizu kotla, napolnjenega z gorečo smolo. Roke so imeli prekrizane pod dolgimi, belimi plašči in so bili oškropljeni s krvjo, kakor mesarji.

Brez besede me je Cebedej sunil s komolcem. Stopila sva na dvorišče, drugi pa so šli naprej. Celot četrti ure je trajalo, da sva prišla do vozov. Jaz sem hotel kvišku tolar za šest lir. Prodajalka, ki je klečala za svojim sodom, mi je podala velik kozarec žganja in kos belega kruha ter za to vzela tolar. Pil sem in dal potem kozarec tovarišu, ki ga je izpraznil. Le s težavo sva prišla zopet iz te gneče. Ljudje so se gledali z mračnimi obrazi in si delali prostore z ramami in komolci. Ob pogledu na te trde obraze, udrete oči in grozne poglede ljudi, ki so pravkar kljubovali tisočeri smrti, da jutri prično znova, si je človek res moral reči: »Vsak zase, Bog pa za vse!«

Ko sva stopala po vaški ulici, je rekel Cebedej:

»Ali imaš kruha?«

»Imam.«

Prelomil sem kruh in mu dal polovico. Jedla sva in pospešila korake. V daljavi je bilo še vedno slišati streljanje. Čez dvajset minut sva došla zadnje vrste kolone, ter spoznala bataljon po stotniku in adjutantu Vidalu, ki je korakal ob strani. Zopet sva stopila v vrsto. Nihče ni opazil, da sva se bila odstranila.

Čim bolj smo se bližali mestu, tem številnejši so bili oddelki konjeništa in trenja, ki so hiteli proti Lipskemu,

Kakih 30 gostilničarskih zadrug, ki ne leže v vinogradnih krajih, bi lahko nakupovalo in uvažalo naša vina. Prezident Withalm je izrecno naglašal, da Štajerci že zopet stopiti v kupčijske stike z našimi vinogradniki, ker vina, ki jih danes uvažajo zbog ugodnejših cen iz Italije in Ogrske, kvalitativno naših vin iz bivše Spodnje Štajerske ne dosegajo. Kot viden uspeh in dokaz gornjih besed je centralna zveza naročila pri kletarski zadrugi »Ljutomerčan« 1 vagon vina, polovico najboljše kvalitete, polovico namiznega. To bo začetek. Če bo ugajala kvaliteta in cena, se bo stvar razvijala sama naprej. Kot drugi veliki odjemalec naših vin pride v poštev zveza Gospodarskih zadrug za Štajersko, ki ima v Eggenbergu pri Gradcu svoje založne kleti. Ta zveza ima posode za 12.000 hl, ki pa je danes napolnjena z vinom le do ene tretjine.

Imenovana sta se še posvetovala tudi z voditeljem zveze gospodarskih zadrug Anwaltom dr. Rudolfom Richterjem, ki je istotako obljubil, da bo zveza nakupovala in uvažala naša vina, čim bo podana za to možnost. V prvi vrsti se bo pri nakupu vin posluževala Kletarske zadruge v Mariboru. Želi pa tudi ponudbe od drugih.

Imenovana odposlanca sta iskala stike tudi z drugimi osebami in vinarskimi strokovnjaki, bila sta povsod ljubeznivo sprejeta in sta našla pri vseh pravo razumevanje za stvar, za kar jim gre hvala. Niti v enem slučaju se ni pokazalo, da naših vin ne bi marali. Na nas je torej leželo, da pridemo do uspeha in to na način, da jih zadovoljimo z dobro kvaliteto in ne pretiranimi cenami. Smo tik pred trgatvo. Odlagajmo trgatve vsaj do druge polovice oktobra, grozdje sortirajmo, postopajmo pravilno pri izvedbi vseh tehničnih del, da bo kvaliteta vina čim boljša.

Edino s kvaliteto smo v stanu konkurirati na tujih vinskih trgih.

Cene vina iz bivše Spodnje Štajerske so v Gradcu danes pri prodaji na drobno sledeče:

odprto vino á 13 šilingov 60 grošev,
vino v steklenicah 7-10 á 4 do 5 šilingov,
ogrsko vino á 13 šilingov 20 grošev,
italijansko vino á 12 šilingov 80 grošev.
1 šiling — 7.88 dinarjev.

—k.

Kaj bomo lahko prodajali v Avstrijo.

Ta dni so odposlanci jugoslovanske in avstrijske vlade podpisali trgovinsko pogodbo med obema državama. Ta nova pogodba določa, katero blago in pridelke smemo iz Jugoslavije odslej brez carine ali pa po znižani carini uvažati (prodajati) v Avstrijo. Obenem pa je tudi Avstrija določila, da sme precej svojih tovarniških izdelkov carine prosto, oziroma po ugodnosti (znižani) carini prodajati v Jugoslavijo. Važna je za naše kraje tudi pridobitev, da bode obmejni promet olajšan. Ko dobim natančnejše podatke o vsem tem, bom v »Slovenskem Gospodarju« vse to natančno razložil.

Avstrija je dovolila, da smemo iz Slovenije, oziroma iz Jugoslavije, uvažati v Avstrijo po znižani carini naslednje blago: grozdje, sadje (sveže in vloženo), raznovrstno vino sočivje, govejo živino, svinje, konje, perutnino, ribe, svinjsko mast, jedilno olje, slivovko (žganje), vino, svinjsko meso, klobase, sir, konzerve, kostanje, lesni ekstrakt,

Proti deseti uri smo korakali skozi reudniško predmestje. Brigadni general Fournier je prevzel poveljstvo nad nami in ukazal kreniti na levo. Opolnoči smo prišli do velikih šetališč ob Pleissi in se ustavili pod starimi lipami brez listja. Puške smo postavili skupaj. Dolga vrsta stražnih ognjev je plapolala v megli do ranstadskega predmestja. Kadar so ognji zagoreli živeje, so obsvetljevali gruče poljskih jezdecev s sulicami, cele vrste konj, topove in vozove s streljivom, v določenih razdaljah pa nepremično stoječe straže, ki so se v megli črtale kot temne sence. V mestu je odmeval velik hrup, ki je čedalje bolj narasčal ter se zlivl v votlim bobnenjem naših vozov na lindenauskem mostu. To je bil začetek umikanja.

Vsak je položil svoj telečak ob kako drevo in se izlegnil čez njega, položivši roko pod glavo. Četrte ure pozneje je že vse spalo.

XX.

Kaj se je godilo do zore, tega ne vem — brzkone so noč prevažali багаžo, ranjence in ujetnike preko mosta. Naenkrat nas je vzbudila silna eksplozija. Nihče ni ostal na tleh, ker smo to smatrali za znamenje napada, dolder nista pridirjala dva huzarska častnika in javila, da je na ranstadski cesti na bregu reke naključno zletel v zrak voz s smodnikom. Temnordeči dim se je še vedno valil proti nebu, kjer se je počasi porazgubil.

Polagoma je nastal mir. Nekateri so zopet plegli in skušali zopet zaspati. Dan se je že delal. Če si pogledal na meglenosivo reko, si že videl, kako so se naše čete v brezkončni vrsti vlekle preko peterih mostov čez Elstero in Pleisso, ki so si tako blizu, da tvorijo skoro en sam most. Ta most, čez katerega je imelo iti toliko tisoč ljudi, je delal človeka vsega žalostnega, kajti prehod je moral trajati silno dolgo. Vsakemu je prišlo na misel, da bi bilo dosti boljše, ko bi bili čez reko zgradili več mostov, ker bi nas vsak hip lahko napadel sovražnik in bi bil potem umik zelo težaven. A cesar je bil pozabil za to dati povelje in brez povelja si ni nihče upal kaj storiti. Noben francoski maršal bi si ne bil upal trdit, da sta dva mosta boljše kot

tesne izdelke, cement, žvepleno kislino in še nekatere tovarniške izdelke.

V Jugoslavijo sme Avstrija uvažati po znižani carini: mast, ženev, gips, magnezit, mlo, mazilo za čevlje, barve, firnež, bombaževno prejo, bombaž za nadrobno prodajo, razne vrste platna in preje, nekatere vrste svile, klobuke, dežnike, sedlarske izdelke, kavčuk, pohištvo, razno papirnatno blago, železo, pločevino, žico, osi za vozove, kladiva, sekire, lopate, vijake, žreblje, železno pohištvo, blago iz svinca, cina, bakra, kotlarske izdelke, vodne turbine, razne poljedelske stroje, sesalke, priprave za vozove, električne aparate, električne svetilke, vagone, kolesa, avtomobile, vozove, godbene instrumente itd.

Obmejni promet bo olajšan z določitvijo uporabe cest na meji, brodov, mostov. Nova pogodba določa podrobnosti o uporabi električne sile iz Avstrije, oziroma Jugoslavije, o splavarstvu po Muri, o ribolovu, o regulaciji Mure in o izrabi vodnih sil na meji. Samo eno važno stvar še pogrešamo v tej pogodbi, namreč odpravo sedanje uredbe glede prolaznic in izkaznic.

To so v glavnem točke trgovinske pogodbe, katere zbiramo naše ljudstvo. Če bom ta teden dobil prepis pogodbe, bom v eni prihodnjih števil opasal pravilnik glede izvoza vina, sadja, živine itd. Dobro je za naše gospodarske razmere, da se je enkrat odprla meja za vino, sadje in živino vsaj toliko, da je znižana carina za to blago. Ob tej priliki moram poudariti, da sta nam te ugodnosti že lansko leto, ko je bila naša vlada, pripravila minister za kmetijstvo dr. Franc Kulovec in njegov svetovalec gospod Robert Košar, vinogradnik od Sv. Bolfenka. Dr. Kulovec je kot minister tedaj poslal g. Košarja na Dunaj, da je predložil Avstrijcem naše zahteve glede uvoza vina in drugih pridelkov v Avstrijo.

Franjo Žebot.

Kmetijska dela v mesecu septembru.

V splošnem in pri živini.

V septembru nastopi čas za vegetarijce in prijatelje različnega sadja. Ne pustimo zategadelj te sadne sezone korakati mimo nas, ne da bi jo izkoristili z uži-

eden. Iz tega se vidi, kako je železna disciplina Napoleona ponižala te stare vojskovodje: slušali so kot stroji in se niso brigali za nič drugega, boječ se, da bi se ne zamerili gospodu in mojstru...

Meni je ob pogledu na ta brezkončni most takoj prišlo na misel: »Ko bi nas le takoj spustili čez, ker bitki in krvi smo že siti do grla. Ko bomo na drugi strani, potem bomo že na potu na Francosko. Potem bom morda zopet videl Katarino, teto Marjeto in očeta Guldenu.« Ta misel me je omehčala. Z zavistnim očesom sem gledal tisoče jezdečih topničarjev in trenskih vojakov, ki so korakali tu doli kakor mravljinčji, in velike medvedje kape stare garde, ki je s puško v roki nepremično stala na lindenauskem griču na drugi strani reke.

Cebedej je mislil isto in mi je rekel:

»Kaj ne, Jože? ... Ko bi le midva bila na njih mestu!«

Zato se mi je zdelo silno bridko, ko so proti sedmi uri prišli trije багаžni vozovi, ki so nam pripeljali kruha in patron. Zdaj je bilo jasno, da ostanemo pri zadnjih četah. Kljub gladi bi bil najrajši kruh vrgel ob zid. Kmalu nato sta šla mimo dva švadrona poljskih jezdecev s sulicami, ki so jahali navzgor ob reki. Za njimi je prišlo kakih pet ali šest generalov, med njimi Poniatowski. Bil je kakih petdeset let star, precej velik in suh, mračnega obraza in je jahal mimo nas, ne da bi nas pogledal. General Fournier se je ločil od svojega štaba in zavpil nad nami:

»Vrste obrat na desno!«

Svoj živ dan me ni srce tako zabolelo kot ta hip — za dva solda bi bil dal življenje. A vsak se je moral ravnati po prednjem možu in mostu pokazati hrbet.

Na koncu šetališča smo prišli na mesto, ki se zove Novčna vrata na koneviški cesti. Na desni in levi teko stari mestni nasipi, zadaj pa so hiše. Postavili so nas po kritih hodnikih poleg teh vrat, ki so jih bili saperji trdno zaklenili in zadelali. Stotnik Vidal je sedaj poveljeval bataljonu, ki se je bil skrčil na tristopetindvajset mož. Nekaj starih, črvojedih palisad smo imeli za obrambo. Po vseh cestah pred nami se je bližal sovražnik.

Ze nekaj minut se je slišalo topovsko streljanje: Blücher je na drugem koncu mesta naskočil halsko pred-

vanjem svežih zrelih češpelj, sliv, jabolk itd. in našim želodcem ne privošči okrepčil v sveži, naravni obliki v najobilnejši meri. Pokrivajmo stare slamnate strehe, ako so začele prepuščati deževnico. Po stanju strehe spoznamo vrednost hišnega gospodarja. Streha, ki kaže rebra, je tožiteljica svojega gospodarja. Žito, katero mislimo posejati, očistimo grahorja, stoklase, ljulike in drugega plevla. Umni poljedelci sortirajo žito tudi po kakovosti, da dobe lepše blago za seme. Oni se drže pravila: kakršna setev, takršna žetev. Iz težkega zrnja izhajajo močne rastline, ki dajo večji pridelek. En merik semenske pšenice naj tehtaja najmanj 47 kg. Za čiščenje žitnega semena nam je treba trijerjev, še bolj pa so takomenovani čistilni in sortirni stroji patenta »Heide«, ki jih ima v zalogi Kmetijska družba v Ljubljani. Kakor moramo z odbiranjem plemenskih živali skrbeti za izboljšanje naše živinoreje, prav tako je treba tudi v rastlinstvu, zlasti v žitogojstvu z odbiranjem semen dvigniti produkcijo do višje stopnje. — Ob nastopu hladnega jesenskega vremena začne pojemati rast kmetijskih in drugih rastlin, dokler naposled popolnoma ne preneha, četudi notranji fiziološki procesi trajajo še naprej. Poslednji sadeži padajo na tla in drevje začne zgubivati listje, ki je porumenelo in porjavelo. Nekatero drevje obdrži svoj sad še v času, ko je že popolnoma golo (skorš, nešplja, trnoljica). Ako listje zelo pozno odpada, je znamenje, da rastna doba vsled toplega jesenskega vremena še ni zaključena in zima zato v naslednjih mesecih tem hujše pritisne, kajti:

Sveti Mihajl če želoda ne strese,
Božič obilo snega prinese;
In gorka jesen nam oznanjuje,
Da zima se pozno odmakuje.

Živino spuščamo na prosto, dokler vreme pripuša. Jesenska paša je najizdatnejša. Odpadajoči hrastov sad izkoristimo najbolje na ta način, da gonimo v hrastove gozde svinje, ki ob žledu brzo odebele.

V vinogradu.

V septembru, ko je začelo grozdje dozorevati, imamo najlepšo priliko, da zaznamujemo rodovitno in nerodovito trsje. Ta izbira ali selekcija trt je za razmnoževanje največje važnosti. Rodovitnost vinske trte je lastnost, ki se prenaša potom cepičev od starega trsja

mestje. Kmalu nato se je oglašilo streljanje od desne strani: Bernadotte je napadel vrata pri zeljnatih vrtovih in skoro istočasno so padle prve avstrijske granate v naše krite hodnike. Kot toča so padale druga za drugo. Nekatero so letale preko zadnjih vrat in se razpočile nad hišami ali po predmestnih cestah.

Ob devetih so se Avstrijci na koneviški cesti razvrstili v kolone za napad. Poplaval so nas od vseh strani. Kljub temu je vzdržal bataljon do desetih. Potem smo se morali umakniti za stare nasipe, kamor so nam sledili Avstrijci skozi vrzel med navskrižnim streljanjem dvajsetega in štirinajstega linijskega polka. Ti siromaki niso bili tako besni kot Prusi, a so bili vendarle hrabri, kajti okrog polenajstih so vzeli nasipe. Mi smo streljali nanje z vseh bližnjih oken, pa jih nismo mogli vreči doli. Šest mesecev poprej bi se mi bila gnusila taka moreitev, zdaj pa sem bil doživel že toliko drugega, da sem bil neobčutljiv, kakor v vojni osivel vojak. Še zmenil se nisem več za smrt enega ali sto ljudi.

Doslej je bilo še vse prav, a kako naj zdaj pridemo iz hiš. Sovražnik je bil zasedel vse vhode. Umakniti smo se mogli samo še čez strehe. To je bil eden izmed najhujših trenutkov, kar se jih spominjam. Hipoma mi je prišlo na misel, da bi bili tu ujeti kakor lisice, katere hočejo lovci z dimom uničiti v luknji. Stopil sem k oknu in videl, da drži na dvorišče in da ima to dvorišče izhod samo na prednjo stran. Ko sem bil zopet stopil v sobo, kjer nas je bilo dvanajst, sem ugledal seržanta Pinta, ki se je z visečimi rokami naslanjal ob steno. Pravkar je bil kroglo dobil v trebuh. Med pokanjem strelav nam je rekel:

»Fantje, branite se! ... Pokažite jim, da smo jim vendarle kos, lopovom!«

Spodaj je bobnelo ob vrata, kakor bi streljali s topovi. Streljali smo neprestano, a smo bili že popolnoma obupali. Naenkrat je nastal spodaj velik hrup, kakor od dirajočih konj. Streljanje je prenehalo. Skozi smodnikov dim smo videli, kako so štirje švadroni ulanov kakor levi navalili na Avstrijce. Vse se je umikalo. Sovražnik se je spustil v beg, a dolge sušice z rdečimi praporčki so bile hitreje od njih in so se jim kot puščice zadirale v hrbet.

(Dalje prihodnjik.)

na mlado. Čestokrat imamo opraviti s trsjem, ki kljub pametni rezi, izdatnemu gnojenju in drugim pravilom neče dovoljno roditi. Takšno trsje je za razplodbo nerabno. Z ozirom na različna svojstva posameznih trt je torej jemati cepiče, bodisi za suho, ali za zeleno cepljenje vedno le od najrodovitnejšega in bujno rastočega trsja. Rodovitno trsje zaznamujemo s tablicami, ali na ta način, da pomagamo stari del trsa z oljnat barvo na vidnem mestu. To storimo tri leta zaporedoma in zvedeli bomo natančno, katero trsje je rodovitno in katero nerodovitno. S selekcijo trt naj bi se pečali vsi umni vinogradniki, osobito tisti, ki se pečajo obenem tudi s trtničarstvom. Teoretično pomeni selekcija vsoto opazovanj, ki utemeljujejo samotvoren, mehaničen razvoj živih bitij. Jedro teh opazovanj postavlja tezo, da se samo najmočnejše bitje more vzdržati v boju za obstoj, dočim slabotnejše mora propasti. — Grozdje, ki visi do tal, je treba obvarovati pred oblatenjem s tem, da privežemo dotične locne nekoliko višje, ali pa da potegnemo z motiko nekoliko zemlje izpod trsa. O trgatvi v septembru v naših krajih, osobito letos, ko je vsled hladnega vremena in pogostih naliivov vegetacija zakasnela, ne more biti govora, ker je grozdje, razen nekaterih zgodnjih vrst še prekipelo in nezrelo.

V sadonosniku.

Razen nekaterih zimskih sort dozori sadje pri nas ponajveč v mesecu septembru. S sadjem obloženo drevo se priklanja tu in tam do tal ter prosi, da spravimo dozorel sad. Jesensko sadje se da hraniti dalje časa, nego poletno, ako ga spravimo ob pravem času. Jesenske hruške in jabolke moralo potrgati preden popolnoma dozore na drevesu. Češplje in slive za razpošiljanje potirgamo, ko imajo še napeto kožo. Ako pa jih hočemo sušiti ali predelati v mezo (pekmez), tedaj je tem bolje, čimdalje jih pustimo na drevju. Skrbimo, da bomo čim več sadja posušili, ker ga na ta način z največjim priidom izkoristimo. Le najslabše koščičnato sadje porabimo za žganjekuho, najslabše peškasto pa za napravljjanje sadjevca. — Za spravljjanje sadja potrebujemo poleg primernih lestvic, obiračev in posode tudi odznotraj obšite košare, ki imajo močen locen za pritrdjevanje vrvic. Nikdar ne hodimo po drevju s čevlji, ki so okovani z železi ali podkovami, ampak bosonogi ali v nogavicah. Pri trganju namiznega sadja moramo paziti, da sadju ne zadamo odtiskov, ki zmanjšujejo njegovo vrednost. — V drevesnici dovršimo okulacijo. Okulirane divjake pregledajmo za kakih 10 do 14 dni ter okulirajmo vnovič, ako se niso prijel pri prvi okulaciji. Za 2 do 3 tedne po okulaciji porežimo vezi, zlasti pri divjakih, ki imajo bujno rasti in se na jesen odebele. Dobro je tudi ako drevesnico še enkrat temeljito okopamo in očistimo plevla ob suhem vremenu.

Na polju in travnikih.

Kdor še ni zoral strnišča, naj to stori, dokler je manj dela s vprečno živino in lepše vreme. Kopajmo pozni krompir, ko se je zel jela sušiti. Ako smo sadili krompir v vrste ali rede, tedaj ga lahko izoravamo s posebnim izkopalnikom. Okopavajmo repo in mrkev, kar znatno pripomore, da postane sadeži debelejši. Spravljajmo razno sočivje ob pravem času, da ga ne napade plesen in trohnoba. V drugi polovici meseca septembra dozori navadno kuzuza. Koncem septembra je začeti s setvijo ozimne. Ako sejemo s sejalkom, prihranimo obilo semena in dosežemo večji in lepši pridelek, ker pride seme v enakomerno razdaljo in globočino v zemljo. Sejalki stroj od znane češke tvrdke Melichar—Umrath—Bäcker stane 4850 do 5800 D. Naroči se lahko pri generalnem zastopstvu poljedelskih strojev F. Smola v St. Jurju ob juž. žel., ali pa pri kateri njegovih podružnic v Ptuj, Zalcu itd.

Da preprečimo snetljivost, namakamo rž in pšenico po eno uro v enoodstotni raztopini bakrene galice. Tako namočeno rž razgrnimo pred setvijo po tleh, da se posuši in postane dobra za sejanje. Pri rži se imamo boriti tudi proti snežni plesni, ki povzroča, da mlada strn pod snegom splesni in segnijo. Kmetje pravijo v takšnih slučajih, da je rž pozebla. Zanesljivo sredstvo proti tej bolezni je »Uspulun«, ki se z enako dobrim uspehom obnese tudi proti snetljivosti žita in drugim glivičnim boleznim. Za 100 kg semena vzamemo 40 litrov vode, v katero raztopimo 100 g uspuluna. Namakanje traja eno uro. — Toplo jesensko vreme vpliva na kalitev semen in razvoj mladih rastlinic zelo ugodno, ter pripomore, da se rastlinice pred zimo bolje razrastejo. Iz enega semena vzraste namreč po več bilk in žito postane gostejše. Upravičeno je zategadelj naziranje kmetovalcev, da je pri pozni setvi v oktobru na vsak korak za drugim sledeči, — treba po eno pest več vreči. — Neka druga prislovica pa se glasi:

Sadja, pšenice in mnogo rži

Prvih dni kimovca grom nam deli.

Na travnikih dovršimo otavno in ponekod tudi otavično košnjo pred nastopom hladnega jesenskega vremena.

Na vrtu.

Presajajmo zimsko salato, zimski ohrovt in zimsko zelje. Kdor še ni posejal špinaca, motovilca, mrkve in peteršilja za prihodnjo pomlad, naj to stori nemudoma, dokler je vreme toplejše. Endivijo presajati v septembru je že nekoliko pozno, kar rast v tem času navadno že ponehava. Sadimo šalotke, proti koncu meseca tudi čebulo in česen. Zrele semenske rastline pobirajmo ter jih obešajmo pod streho, kjer naj pozorevajo. Ob suhem vremenu povezujemo endivijo, okopavajmo šparglje in drugo trajno zelenjavo. Skrbimo za zadostno zalogo gnojja (najboljši za vrt je jesenski gnoj) ter napravljajmo kompost. — Mladenke, ki ljubijo cvetlice, sade čebulice tulipanov, hijacint in drugih čebulnic. Lonenice je spraviti na varno pred mrazovi, v lončke pa presajati pelargonije, begonije, nageljčke itd.

V kleti.

Pregledajmo vse sode, ki pridejo v času trgatve v poštev. Nove sode ovinjamo z vrelo vodo, kateri smo pridejali dva odstotka sode. Na polovnjak zadostuje 15 do 20 litrov vode. Ta voda se ne sme ohladiti v sodu, tem več jo je iztočiti še toplo. Zaparjenje ponovimo 2 do 3 krat, dokler ne teče zapara čista iz sode. Nato napolnimo sod do vrha s studenčnico, ki naj ostane 9 dni v sodu. Čista sveža voda izluži ves preostali duh in okus po hrastovem lesu in sode. V večjih vinskih kletih imajo za to posebne izparejalnike, s pomočjo katerih se dovaža vroča para pod pritiskom polovične atmosfere v sode. — Popravljen sode ovinjamo enako, kakor nove. Tako izparjene sode rabimo najprej za vrenje mošta. Za vino so uporabni šele tedaj, ko smo jih izparili povrh še z vrelini drožami, ali pa, ko je povrel v njih vinski mošt. Sode, v katerih se je tekom časa nabralo mnogo vinskega kamna in žvepla, je odpreti in omenjene snovi odstraniti. Pred trgatvijo očedimo klet temeljito in posujemo tla s svežim peskom, ako niso iz cementa. Dobro je tudi pobeliti stene z apnenim beležem.

V čebelnjaku.

Tekoče leto dosedaj za čebelarje ni bilo nič kaj ugodno. Mila pomlad je povzročila, da so neki panji rojili že v drugi polovici aprila. V času za rojenje, to je v maju in prvi polovici junija pa so bili roji redki vsled hladnega vremena, vetra in dežja. Zategadelj niti najmočnejši panji niso mogli izkoristiti pomladanske paše v zadostni meri. Šele v drugi polovici junija in v juliju so izletavale čebele na pašo v obilnejšem številu. Takrat pa je lipov in kostanjev cvet bil že pri kraju. Kjer pridelujejo ajdo, obstoja še upanje, da si panji opomorejo z ajdovo pašo. Tu in tam tudi že opažamo obilne nove zaloge ajdovega medu, katerega so čebelice nabrale ob solčnih dneh avgusta. Spoznamo ga že od daleč po njegovim prijetnem vonju. V krajih brez ajdove paše pa je treba čebele prestaviti s prevažanjem na mesta z obilno pašo v pozni jeseni, najmanj 4 km daleč. Kjer se obeta dobra jesenska paša, moremo skoro ves med izvežati, drugače pa je pustiti 4 do 5 satnikov z medom, ki naj služi čebelam v prehrano po zimi. Strd je hraniti na hladnem in suhem mestu. Stare in brezmatične panje združimo, da ne poginejo v zimskem času. Stare matice moramo zamenjati z mladimi in oplojenimi. Pobijmo trote, ako jih niso pobile čebele same ob priliki trotove vojske v avgustu. V času ko ne marajo več rojiti, gonijo namreč čebele-delavke trote iz panja ter jih ne pustijo več nazaj. Ti izgnanci se zbirajo navadno potem spredaj na deščici, kjer jih moremo poloviti.

September, oj zoritve čas krasan!
Ovočje pač najbolje obrodi,
Kjer oko gospodarja dan in dan
Nad sadnim drevjem čuje in budi.

Pšenico sejajte seljalniki
in težke brane branajte zemljo!
V tem vsi se strinjajo državniki,
Da žito več je vredno kot zlato.

Vekoslav Štampar.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Odnosaji med vladnimi zavezniki so nespremenjeni. Radičevci zatrjujejo, da je vse v redu, a ta red se kaže v tem, da radikali ne sprejmejo nobenega predloga svojih zaveznikov in da radičevci doslej še niso ničesar dosegli.

Z delno vladno spremembo.

o kateri se je toliko govorilo, ne bo nič. Bolj verjetne so govorice, da se radikali pripravljajo na skorajšnje volitve v nadi, da dobijo tokrat toliko mandatov, da bi lahko sami vladali.

Nova Radičeva politika

najde prav malo odziva med hrvatskim ljudstvom. Po pravem vodstvu Radičeve stranke sploh ne hodi med ljudstvo, ampak pošilja samo od časa do časa kakega poslanca na poizvedovanje. V Rečici blizu Karlovca sta prišla tako dva poslanca ravno na sejmski dan, a sta lo slabo naletela, ker je zbrano ljudstvo odločno zahtevalo, naj se razloži, kaj se je Radič dogovoril z radikali in kaj se da pričakovati od sporazuma. Rečica je bila nekdanja prava Radičeva trdnjava, sedaj so pa kmetje grozili Radičevim odposlancem, da jih naženejo s koli, če še enkrat pridejo s praznimi besedami.

O Pašiču

pravijo zadnja poročila, da je popolnoma okreval. V francoskem kopalšču Evian les Bains bo dalje ostal kot

se je prvotno trdilo, ker ne misli sodelovati pri svečanostih v Črni gori. Njegova vrnitev v Beograd se napoveduje za konec tega mesca. Beograjska poročila trdijo, da se je podal k Pašiču znani radikal Laza Marković, da ga pregovori, naj se vendar sestane s Radičem.

BOLGARIJA.

Bolgarski begunci, ki prihajajo v Beograd, pripovedujejo strašne stvari. Tako pripoveduje eden, duhovnik in odličan član zemljoradniške stranke, da je bil z okrog 30 sotrpini zaprt v sobi neke vaške šole. Vse te jetnike so žandarji in vladni dobrovoljci ponoči položili po okolici, nekatere so med potjo pomorili, a so končno tudi vsem drugim namenili smrt. Neko noč so vrgli v jetniško sobo par ročnih granat. Jetniki so bili po večini pobiti, priča je pa slučajno ostal nepoškodovan in je utekel iz podrtije, ki je nastala vsled eksplozije. Bolgarska vlada je o tem slučaju poročala, da so hoteli komunisti in zemljoradniki jetnike osvoboditi, da se je med njimi in policijo razvil boj in da je bilo v tem boju toliko mrtvih in šola razdejana.

Predsednik bolgarske vlade Cankov je izjavil, da ne odstopi poprej, dokler zadnjega Bolgara ne pripravi k redu in pokornosti. Po dosedanjih dogodkih se da to razumeti, da bodo vsi pobiti, ki niso znani vladni pristajaši.

Ze zadnjič smo poročali, da želi kralj Boris vladno spremembo in da je prišlo med njim in vlado do nesoglasja, ko se je branil podpisati zadnjih 29 smrtnih obsodb. Sedaj je poslala beograjska vlada v svet vest, da je bil na kralja poskušen atentat s strupom. Vladno poročilo pravi, da so opozicijonalki najeli kuharja, naj kralju kosilo zastrupi, a se je to še pravočasno odkrilo. Po delu vojaških in civilnih bolgarskih vladincev bo pa svet lahko tudi sklepal, da so sposobni oni sami spraviti kralja s poti, če bi se jim resno stavil po robu.

IZ OGRSKE.

Posebno značilen je slučaj bivšega ministra Beniczky. Kot pošteni ni mogel zmolčati zločinstva svojih bivših vladnih zaveznikov in je spravil v javnost, da je tudi državni upravitelj Horthy sokriv tajnega umora dveh opozicijonalnih novinarjev. Monarhistična stranka, kateri je bivši minister Beniczky pripadal, je pa svojega člana pustila na cedilu in bivši minister je bil sedaj obsojen na triletno ječo.

DRUŠTVO NARODOV.

Sedanje zasedanje ali konferenca Društva narodov je šesta po številu. Otvoritev je bila v ponedeljek, in sicer pod predsedstvom francoskega ministrskega predsednika, ki je podal poročilo o delovanju Društva narodov v preteklem letu. Nato se je izvolilo predsedništvo konference.

Prireditve.

Sv. Ana v Slov. gor. Dne 27. t. m. se vrši na braniku slovenske zemlje slovesna blagoslovitev in otvoritev novega Katoliškega doma. Ta velika slavnost bo združena z mladinskim taborom za cele Slovenske gorice. Posetijo nas bratje Orli od St. Lenarta in Orlice od Sv. Benedikta. Nadalje iskreno vabljeni vse Mladeniške in Dekliške zveze, sploh vse organizacije katoliške misli in katoliškega imena. Na ta veliki in za krščansko prosveto pomenljivi dan naj prihiti cvet in up lepih in starodavnih Slovenskih goric, mladina jasnih obrazov in plemenitega srca. Tudi Vi, dragi očetje in mile matere, ste vabljeni, da se skupno ta dan veselimo! Vsem faranom in dobrotnikom izven mej naše župnije, ki so pripomogli, da se je ta lepa in prepotrebna stavba v tako kratkem času mogla izvršiti, v imenu naše mladine iskrena hvala. Spored je sledeči: Ob 9. uri sprejem vseh gostov pri Katoliškem domu. Kratek pozdrav. Nato slavnosten spreved v cerkev. Potem slavnostna pridiga in sv. maša. Po maši slovesna blagoslovitev Katol. doma. Zatem mladinsko zborovanje: govorijo govorniki od Prosvetne zveze iz Maribora. Popoldne bode vpriporitev velike ljudske igre »Deseti brat.« Vmes zapojejo pevski zbori več pesmi. Sodeluje domača godba »Kürbozi«.

Sv. Barbara v Slov. goricah. Pri nas smo praznovali zelo slovesno Jernejevo nedeljo 30. avgusta. Bil je to orlovski dan. Slovesnost so povzdignili Orli in Orlice iz lenarčke in benediške srenje. Prisostvovanje Orlov pri procesiji in pa popoldanska telovadba sta bila posebno všeč Barbarčanom.

Sv. Anton v Slov. gor. V nedeljo, dne 30. m. m., je priredil domači orlovski odsek za obletnico na društvenem odru lepo A. Medvedovo igro »Stari in mladi.« Igra je sicer ljudi zadovoljila, dasiravno posamezni igralci niso dovolj spretno rešili svojih vlog. Veseli nas, da so naši Orli tudi nam Antončanom priredili to lepo igro in jim v bodoče želimo še mnogo več uspeha. Bog živi Orle! — Domačin.

Sv. Tomaž pri Ormožu. V nedeljo, dne 13. t. m., proslavi naš domači orlovski odsek s sodelovanjem sosednih odsekov svoj prvi jubilej, petletnico ustanovitve. Spored celodnevne prireditve je sledeči: ob devetih sprejem gostov, ob pol desetih slovesna sv. maša s skupnim sv. obhajilom, po maši slavnostno zborovanje na prostem pred cerkvijo, popoldne po večerničah pa telovadni nastop na pašniku g. Janžekovića (p. d. Janžovi) v Koračicah. Za obede (po 9 dinarjev) bo preskrbljeno. Igrala bo svetinjska godba na pihala.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Domači orliški krožek stopi dne 20. t. m. prvič samostojno na plan. V ponosni zavesti svoje mladosti in svojega poslanstva nam bodo nudila dekleta

na gledališkem odru izbrano orliško akademijo. Pokazati hočejo sad svojega živahnega življenja v krožku ter z bogatim in pestrim sporedom utemeljiti obstoj orliške armade. Razen izbranih telovadnih točk bomo slišali petje in deklamacije ter videli veselo tridejanko »Izgubljeni raj.« Celotna akademija bo ustvarila razpoloženje, ki bo zmago-slavno odgovorilo na očitjanja in dvome. Krog prijateljev orlovstva naj se raztegne tudi pri nas! Zato je jasno, da se bomo vsi udeležili prireditve!

Središče. Ljudski oder vabi domačine in okoličane k vpriporitvi igre »Požigalčeva hči« kot prvi letošnje repertoire dne 15. t. m. ob pol 8. uri zvečer.

Tedenske novice.

Mariborske novice. Zadnjo nedeljo in na praznik Male Gospojnice smo imeli v Mariboru par prireditev, ki so vse lepo uspele. V soboto zvečer in v nedeljo je slavilo Društvo kat. rokodelskih pomočnikov v Mariboru svojo 70letnico. To proslavo je motil deževni naliv, a so se je udeležili poleg Mariborčanov tudi odposlanci sličnih organizacij iz Kranjske in Hrvatske. — V torek ob 8. uri zjutraj sta ob lepi udeležbi Mariborčanov somišljenikov SLS zborovala v dvorani v Splavarski ulici g. dr. Korošec in Franjo Žebot. — Ob dobrem obisku je potekel tudi delavski dan, na katerem so predavali iz vseh krajev Slovenske Štajerske zbranim delavcem razni predavatelji. Kljub deževju v ponedeljek so prihiteli na zborovanje naši vrli viničarji v lepem številu. Natančneje smo opisali potek delavskega dneva v sredini »Straži« in se bomo z njim bolj obširno bavili v prihodnjem »Gospodarju«.

Trgovski gremij za okol. Maribor naznanja vsem članom, da ima svojo pisarno od 1. septembra naprej v Mariboru, Vetrinjska ulica 4-1. — Načelnik.

Pogreb gospoda župnika Podpečana na Tinjah. — Takšnega pogreba, kakor smo ga imeli 2. septembra t. l., ko je bil pokopan g. župnik Jernej Podpečan, še pač ni bilo na Tinju. Zbralo se je 29 duhovnikov, kar je za visoke Tije silno veliko število. Ljudstva je bilo vse polno. Vse to priča, kako priljubljen je bil rajni gospod in kakla žalost je nastala zaradi njegove smrti. Pogreb je vodil in rajnemu ganljivo govoril v slovo g. arhidijakon Hrastelj iz Konjic, kjer je rajni deloval skoro devet let, sv. mašo pa je služil pokojnikov najljubši prijatelj g. župnik Razbornik iz Koblja, stregli so pri sv. maši trije rajnikovi tovariši: g. opat Jurak iz Celja, profesor Bogovič in župnik Atešek. Tudi g. kanonik Cerjak iz Sl. Bistrice se je kljub svoji bolehnosti udeležil pogreba. Silno delavnega, živahnega in srčno pobožnega g. župnika Podpečana bomo Tinjčani zelo težko pogrešali.

Novice od Sv. Boltenka v Slov. gor. Danes imamo poročati žalostne in vesele reči. Pretresljiv spoved se je pomikal zadnji torek zvečer z Ptujja proti Sv. Boltenku, dospel je k nam šele ob 10. uri zvečer. Posestnik Vinko Salamun je peljal svojo mrtvo blago ženo iz ptujške bolnišnice domov v Biš. Dva dni poprej jo je odpeljal v bolnišnico na operacijo, v torek zjutraj je bila operirana in je umrla med operacijo. Pač nagla smrt! Toda mislimo, da je bila pokojnica pripravljena na njo vsled dolgotrajne, mučne bolezni. Pokojnico so dičile izredno lepe lastnosti, kot mladenka je bila vestna cerkvena pevka v svoji rojstni župniji Sv. Rupert v Slov. gor. Kot zakonska žena je bila vzor pridnosti, miroljubnosti, prijaznosti do vsakega, zmiraj vedrega lica, skromna, bogoljubna. Zato jo hočemo vsi ohraniti v najboljšem in preblegem spominu. — Zadnjo nedeljo so priredili domači fantje in mladenke pod milim nebom na dvorišču Horvatove gostilne priprosto in vendar ljubko gledališko predstavo; igrali so dvodejanko »Kmet Herod, ali: Oj, ti študentje!« in enodejanko »Čašico kave, ali: Skrb naših gospodinj.« Razen ene igralko so bili vsi novinci, prvič na odru. Moramo pa reči, da so svojo nalogo še precej dobro rešili, vkljub temu, da so imeli tako kratek čas za pripravo in vsled obilnega dela na travnikih in polju le bore malo prostega časa za uk. Obisk od strani domačinov bi bil pač lahko boljši. Iskreno zahvalo moramo pa izreči blagim darovalcem lepih dobrot, ki so izredno razveselili vse obiskovalce in jim bogato nagradili pot k naši predstavi. Čisti dohodek prireditve se bo porabil za nakup novih knjig za društveno knjižnico. Društvo pa prosi tudi vse prijatelje, ki imajo primerne knjige, ki jih sami ne potrebujejo, bodisi povesti ali podučne knjige, da bi jih podarili ali za primerno ceno prepustili društvu, ki bi rado pomnožilo svojo skromno knjižnico. V zimskem času mnogi poprašujejo po dobrih knjigah, žal, da jih društvo ima premalo, da bi moglo vsem ustreči.

Novice iz Gornje Radgone. V ponedeljek, dne 31. m. m., dopoldne ob enajstih, je izbruhnil požar v koči orehovskega Bračka, ki je bralcem »Gospodarja« dobro znan. Kako je nastal ogenj, se ne more dognati. Čudno, da varstveni organi tozadevno ne morejo ničesar zaslediti. — Igra »Dom«, ki jo je vpriporilo naše Katoliško prosvetno društvo dne 30. m. m., ni izpadla tako, kot je bilo upravičeno pričakovati. Udeležba je bila slabša, kot pri »Srenji« in nekaj občinstva se je obnašalo včasih tako nerodno, da je nam bilo mučno. Čim lepši in ganljivejši so bili prizori, tem lažje so se nekateri smejali. Čudno, da te vrste ljudje kljub opetovanim opominom še vedno ne znajo uživati iger. Zato je škoda, da nismo občinstva pred igro na to opozorili. Na odru pa je okno nagajalo in vrata na hodnik so bile večkrat odprta, kar je tudi kvarno vplivalo na celoten vtis iger. Osebe nastopi v tej igri več kot v »Srenji«. Pa je bilo med novimi nekaj zelo simpatičnih, posebno Stanko in Tončka. Ugajal je tudi krčmar, ki je v tej igri pokazal, za kakke vloge je rojen. Med igralci, ki smo jih poznali že iz »Srenje«, je bil zelo dober Tonej; kazilo ga je samo to, da je parkrat padel v svoj naravni glas. Tudi Tine je bil zelo simpatičen. Mirko pa je pokvaril svojo vlogo s tem, da se je postavil parkrat kakor kip pred steno. Ana je bila dosti

boljša kot zadnjič, vendar še ni znala osvojiti občinstva in ga potegniti za seboj. Sicer pa je bilo opaziti pri vseh igralcih, da so se potrudili, da podajo svoje vloge kar najboljše. Splošno lahko trdimo, da »Dom« bolje ugaja, kot »Srenja«. Ima nekaj zelo lepih prizorov, je bil živahen in lažje umljiv. Zelo lep je n. pr. prizor, ko Angela da slovo Škrjancu in tu je Angela tudi pokazala svoje igralske zmožnosti. Dalje prizori v zadnjem dejanju. Škoda, da nekateri niso bili igrani z živahnostjo, kakoršno zahtevajo. Parkrat se je opazilo, da je pomanjkovalo snovi, ali pa je šepetalka pozabila na svojo službo. Priznati pa moramo, da so bili ljudje s prireditvijo zadovoljni, izrazili so samo željo, da bi se pevovodja z vso dušo posvetil pevskemu zboru. Končno moramo izreči priznanje našim dijakom. Skoro vse počitnice so posvetili prosvetnemu delu. Nastopili so pri Sv. Antonu v Slov. gor., dvakrat v Gornji Radgoni, pomagali pri orlovski organizaciji itd. Na tako mladino smo lahko ponosni. — Dopoldne dne 30. m. m. se je vršila v posojilnični pisarni seja širšega odbora krajevene organizacije SLS. Pretresale so se stranske zadeve in se določili delegati. — Zadnjo nedeljo, dne 6. t. m., pa so se posvetovali pod vodstvom č. g. župnika v posojilnični dvorani zastopniki cele župnije glede nabave novih večjih zvonov. Tozadevno akcijo nameravamo izpeljati z nabiranjem denarja, zrna in vina. Sedaj se vam torej nudi prilika, dragi farani, da oskrbite svoji farni cerkvi sv. Petra nove mogočne zvonove, da ne boste še dalje zapostavljeni od drugih vaših sosedov!

Shodi. V nedeljo, dne 13. septembra, v Smartnu na Pohorju. Govorita poslanca Stefan Falež in Vlad. Pušenjak; v nedeljo, dne 27. septembra, po rani sv. maši v Smartnem pri Slovenjgradcu, popoldne po večernicah v Št. Ilju pod Turjakom. Govori poslanec Vlad. Pušenjak.

Iz delovanja poslanca Škoberneta. V zadnjem času je toča zopet napravila veliko škodo. Poslanec Škoberna je osebno predložil ministru za kmetijstvo predstavko, v kateri ga opozarja na škodo, ki je zadela kmete v šmarnem in brežiškem okraju. Zlasti so hudo prizadeti kraji od Sladke gore do Sv. Petra na Medvedovem selu. Tudi je predal pri istem ministru predstavko zaradi spornega zemljišča posestnikov v Mihalovcu pri Brežicah, ki so ga priposestvovali, pa jim finančna prokuratura v Ljubljani dela ovire pri ureditvi zemljiške knjige. V obeh zadevah je obljubljena pomoč.

Celjska porota. Dne 1. septembra se je pričelo v Celju jesensko porotno zasedanje. Razpisanih je bilo 12 razprav. — Prvi se je zagovarjal radi hudodelstva požiga 29letni Miha Zorko iz Rifengozda pri Mariji gradec. Iz maščevanja je požgal celo imetje svojega očima Janeza Gotar in hlev svoje sestre. Po zločinu se je javil sam orožnikom. Zorko je bil obsojen na 10 let ječe. — Istega dne se je vršila razprava proti 18letnemu Juriju Kranjcu iz Dobrove pri Celju. Fant je dne 21. junija posilil neko 13letno deklico. Obsojen je bil na 1 leto ječe. — Dne 2. septembra je porota obravnavala kar tri slučaje detomora. Prva je prišla na vrsto Angela Smiala, služkinja, rodod iz Poljskega. V Leskovcu je porodila otroka ter mu med porodom prerezala vrat ter ga skrila v zidnici. Vsled raznih okoliščin je bila obsojena samo na 2 meseca zapora, katerega pa je že odsedela. — Slabše se je godilo 22letni služkinji Elizabeti Zmrzlak iz Marija Reke. Porodila je v gozdu, utopila otroka v potoku ter ga pokrila z vejem. Obsojena je bila na tri leta ječe. — Tretja se je zagovarjala v tajni razpravi 25letna posestniška hči Ana Zuraj iz Prelog pri Konjicah. Oproščena je bila detomora, obsojena pa na tri mesece zapora, ker poroda ni naznanila oblasti. — Dne 3. t. m. je imela porota največ opravka s tatovi. Kar trije en za drugim so sedeli na obtožni klopi. Gašper Pepevnak iz Otiškega vrha je dobil 6 let, Vinko Velkavrh iz Brezja pri Ljubljani 2½ leti in Martin Glawatsch iz Koroškega 11 let ječe. — Naslednji dan, dne 4. t. m., se je zagovarjal radi uboja Franc Mastnak. V prepiru je dne 2. avgusta zabodel v neki gostilni v Dramljah Karla Dolganov v prsi z nožem ter ga usmrtil. Dobil je 8 mesecev strogega zapora. — Popoldan se je vršila razprava proti posestniku Josipu Dvoršaku iz Okljukove gore pri Sromljah, ki je osumljen treh požigov. Dne 21. februarja 1924 je požgal Ani Krošelj kozolec in Mariji Krošelj hlev, dne 19. aprila t. l. pa zopet Ani Krošelj vinski hram. Radi zaslišanja prič se je razprava preložila. — Dne 5. t. m. se je vršila zadnja razprava proti 33letnemu Ivanu Gajšek iz Ponikvice pri Grobelnem, obtoženemu sleparstvu in uboja. Pod pretvezo raznih dobav je oškodoval več trgovcev na Štajerskem že leta 1919. Radi sleparji ga je aretirali v Št. Juriju ob juž. žel. detektiv Josip Ribarič. Gajšek se je pa aretaciji uprl ter Ribariča ustrelil. Pobegnil je v Avstrijo, kjer se je pod izmišljenim imenom skrival 6 let. Izsledili so ga v Wolfsbergu, kjer se je že poročil, ter ga izročili našim oblastem. Obsojen je na 7 let težke ječe.

Zgubila se je. Dne 30. janija t. l. je neznano kam izginila 27 let stara Jožefa Repolusk, ki ni prav pri pameti. Obležena je v plavo drukasto obleko, v obrazu je rdeča in lase ima svetle. Če bi kdo vedel, kje da je, naj blagovoli javiti njeno bivališče na naslov: Vincenc Repolusk, Lobnica 6. Ruše.

Loterija v korist zgradbi Društvenega doma v Sv. Petru pod Sv. gorami. Ministrstvo za kmetijstvo v Beogradu je z odlokom št. 31.144 z dne 26. 8. 1925, dovolilo Katol. prosvetnemu društvu v Sv. Petru pod Sv. gorami, da sme dne 8. decembra t. l. vpriporiti loterijo z 250 dobicmi, ki so res krásni in kojih vrednost znaša čez 50.000 dinarjev. Veliko zanimanje vzbuja glavni dobiček, ki obstoji iz krasnega pohištva, dveh postelj, dveh nočnih omari, 1 omare, 1 mize in štirih stolov, ene podobne in umivalnika. Vse iz trdega lesa in fino politirano. Dragoceni so tudi drugi dobiki, kakor: zofa in stoli, »Singer« šivalni stroj, bicikel, daljnogled, vreča 20 kg kave, trsna škropilnica, bala platna, 200 litrov bizelskega vina itd. itd. Natančneje si pa oglejte v oglasih. Da je slehernemu omogočeno nabaviti

si srečke, so iste nastavljene samo po 5 dinarjev komed. Preskrbite si jih pravočasno, dokler je bogata izbira in podpirajte s tem katoliško misel! Naročila naslavljajte na loterijski odbor Katoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami.

Zahvala. Na velike maše dan, t. j. dne 15. m. m., je strela udarila v gospodarsko poslopje Vincenca Sagadina, posestnika v Sestržah, ki je zgorelo do tal. Zavarovan je bil za malo svoto pri »Vzajemni«. Izplačala mu je vse, a kaj to za toliko stavbo! Sosedje Sestržani so si v svojih vaških rečeh vedno v nasprotju, a v nesreči ne poznajo drugo, kakor bratsko ljubezen in nobenega sovraštva. Tekmovali so med seboj, kateri bi mu več podaril lesa za novo stavbo, ali mu s čim drugim pomagal. Kaj so ti vaščani že letos pogorelcem tukaj okoli lesa podarili, bila bi že ogromna svota denarja. Zatorej se jim brez mase izjeme ves izreka pristrana hvala in zahvala! Bodite uverjeni, da Vas čaka za tako usmiljenost plačilo pri Bogu. »Vzajemna zavarovalnica« se pa vsakemu toplo priporoča!

Je vendar res, da se sedaj že skoro polovico ceneje kupi, kakor pa minulo leto. To se prav posebno pozna pri suknu, volni za ženske obleke, hlačevini, barhentu, platnu itd. Tako bi še lahko našli veliko vrst blaga za oblačilo in gospodarske, t. j. domače potrebščine, kar bo marsikdo rabil za jesen in za zimo, ter gledal, da čim ceneje, pa tudi trpežno kupi. Da pa dosežete te ugodnosti, mora prav vsak bralec postati odjemalec (če še ni) nižje omenjene trdke, katera se sedaj najbolj priporoča. Da se res tako ceno in dobro kupi, o tem se lahko prav sak uveri z enkratnim nakupom, kar pa že tudi zadostuje, da postanete stalni odjemalec trdke Franc Mastek v Mariboru, Glavni trg 16.

Vse vrline, ki jih gospodinja zahteva od mila, vsebuje naše milo znamke »Gazela.« Zato pri Vašem trgovcu zahtevajte samo tega!

Za jesen in zimo došla velika izbira štofov za moške in ženske obleke, barhentov vseh vrst, hlačevine, koce, odeje, slamnice, nogavice, zimsko perilo, svilnati robci, dežniki. Prvovrstno blago je najcenejše, zato si nakupite zmiraj le najboljše blago, katero dobite po zelo zmernih cenah v trgovini Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Istotam se kupujejo jajca, maslo, zabelj, mast, suhe gobe ter vsi deželni pridelki, vedno po najboljših dnevnih cenah. 1108

Gospodarstvo.

CENE VINSKEMU MOŠTU.

R. Košar.

Vsako leto počiva v normalnih razmerah ob tem času več ali manj vinska trgovina, ki prazni kleti in jih pripravlja za novi pridelek. Tudi krčmarji in hotelirji, ki ljubijo večje zaloge, kupujejo od producentov samo toliko, kolikor mislijo iztočiti do prihoda novega blaga. Lani ob tem času je bilo drugače. Peronospora je katastrofalno nastopila in vinska trgovina je zaslutila slabo vinsko letino. Zato se je požurila, da pobere iz prometa še ostanke iz leta 1923 in založila se je tudi še s precejšnjimi množinami bogatega kislatega letnika 1922. Kvalitativno slabi letnik 1923 je bil skoro razprodan do sredine leta 1924. Trgovina se ni varala v svoji slutnji. Cene so poskočile za 1—2 dinarja pri litru. Vsled slabe letine 1924 se držijo cene na isti višini, akoravno stojimo pred novo trgatvijo. Časniška poročila pravijo celo, da se je v mnogih vinorodnih krajih povzdignila cena starih vin, kar kaže, da vina primanjkuje. Manjka nam pač podrobna, natančna statistika vinskega pridelka in porabe v državi SHS. Ako hočemo našo vinogradništvo in vinsko trgovino postaviti na solidna tla, moramo najprej skrbeti za točno statistiko in vpeljati pošteno poročevalno službo iz vseh vinorodnih krajev naše države glede stanja goric, vinskih rezerv, vinskih cen itd., kakor imajo to že uvedeno v drugih panogah našega narodnega gospodarstva, n. pr. glede žita in koruze. Vinogradništvo in z njo tesno združena vinska trgovina in obrt ni manj vredna ali postranska panoga našega narodnega gospodarstva v Jugoslaviji. Zdi se mi, da bi morali naši gospodarski politiki priznati tej panogi precej večjo veljavo, kakor dosedaj. Ogromne direktne davke plačujejo danes vinogradniki, vinski trgovci in razpečevalci vina, ne glede na razne takse, pristojbine in trošarine. Izključimo danes vse direktne državne dohodke, izvirajoče iz vinogradništva in prometa z vinom iz državnega računa, in videli bomo strahotno praznino. Ker še nimamo omembe vrednega izvoza vin in ker zato v trgovski bilanci vino ne figurira kod pozitiven faktor, se smatra naše domače vinogradništvo kot pastorka celokupnega narodnega gospodarstva.

Toda nazaj k cenam novemu vinskemu moštu, na kateri je vse radovedno: producenti in konzumenti, trgovci in mešetarji. Kakor sem že uvodoma omenil, so stare vinske zaloge izčrpane. Tudi v drugih vinorodnih državah, kakor v Italiji, Franciji, Španiji, na Madžarskem in v Grčiji se dvigajo cene starih vin boljše kakovosti. To je dobro znamenje za producente.

Zadnji »Vinogradar in Vočar« z dne 30. m. m. poroča, da stanejo boljša črna in bela vina na Hrvatskem 10—12 din., slabša 8—10 din. Celu v Zagorju zadržujejo vino in ga ne dajo izpod 5—10 din. liter. V Bački notirajo vina 6—7 din. Ker imamo v Sloveniji večinoma kvalitetna vina, ki se prodajajo po istih cenah, imajo naši vinogradniki velikanske izgube. Ne smemo namreč pozabiti, da je pridelek naših goric vsaj za polovico manjši.

Starih vinskih zalog v večji množini radi kvantitativno slabih letnikov 1923 in 1924 ni. Z dobro izpraznjenimi kletmi gremo v novo vinsko kampanjo letnika 1925. Visoke cene sladkorja v Jugoslaviji zavirajo tudi razvoj manj vrednih vin.

Za tvorbo novih cen pa niso merodajne le stare vinske zaloge iz prejšnjih let, ampak tudi množina pričakovanega blaga, kakor tudi poraba domačega konzuma in obseg izvoza.

Pričakujemo kvantitativno povprečno srednjo dobro letino; v mnogih krajih je toča naredila občutne vrzeli, drugod pa sta peronospora in oidiid uničila precej grozdja. Glede konzuma v lastni državi pa lahko rečemo, da porabimo za sebe dve tretjini srednje vinske letine, kajti izvrstni in nobilni letnik 1921 in obilni letnik 1922 sta izginila v skrajno slabih kvantitativnih letnikih 1923 in 1924, akoravno nismo imeli nobenega izvoza. Žalibog, da nimamo statistike pri roki in da govorim le na podlagi sedajnega položaja. Vinogradniki morajo torej na podlagi dosedajšnjih izkušenj biti previdni pri prodaji letošnjega vinskega pridelka. Kleti so prazne, trgateg bo srednja.

Trgovina se zaveda tega položaja in ji ne zamerimo, ako skuša po najnižjih cenah napolniti svoje kleti; naša naloga pa naj bo, da podučimo tudi producente o resničnem položaju na vinskem trgu, dokler ne pridemo zopet do predvojnih razmer. Ne smemo namreč pozabiti, da rabi narod silno denar za davke, za zimo in da bodo mnogi revni posestniki pritisnili s prodajo mošta, kar bo neugodno vplivalo na pravo vrednost mošta. Šmarnica, delavare in druge direktno rodeče trte bodo storile svojo, ker se pravzaprav nimamo urejenega kletarskega nadzorstva v državi SHS. Kvaliteta vina bide danes obupen boj, sličen boju naše inteligence. Toda po vseh znakih si upam prerokovati, da se povprečne moštne cene za kvaliteta vina v Sloveniji po sedanjem stanju zrelosti grozdja ne bodo gibale pod 20—24 K za liter. Bog da še solca našim vinogradom, potem bo cena še bolj ugodna!

Slovenska kvaliteta vina pa imajo zaslužaj izvoza v Avstrijo še to prednost, da so na avstrijskem trgu že poznana, da si nemški trgovci in konzumenti želijo tega blaga in da na podlagi svoje kvalitete tudi lahko vzdržijo vsako konkurenco, čepravno znašajo izvozni stroški za liter našega vina na bazi 10 dinarjev okrog 8468 avstrijskih kron ali 6.77 dinarjev v našem denarju brez prevoznih stroškov.

Cene šmarnici. Kakor smo slišali iz verodostojnih virov, hodijo že sedaj razni prekupci (mešetarji) po deželi in ponujajo za šmarnico 6—8 kron za liter. Akoravno nismo prijatelji šmarnice, ker kvani ugled naših svetovno znanih slovenskih vin, moramo vendar iz gospodarskega stališča naše kmetijske posestnike opozoriti na dejstvo, da te cene nikakor ne odговarjajo vrednosti blaga. Za dva litra vina si kupite po teh cenah komaj 3—4 škatelji šibic. Jabolka se kupujejo povprečno po 8 K za 1 kg. Ker tehta 3 litre jabolka približno 1½ kg in se dobi iz treh litrov jabolka po 1 liter jabolčnika, stane torej 1 liter jabolčnika 12 K, ali če vzamemo trošena jabolka ceneje, vsaj 10 K. In tako se tudi jabolčnik povprečno prodaja. Šmarnica pa, čepravno je slabo vino, vino pa vendar je, bi naj bila po 6—8 kron! Ne prenačite se s prodajo šmarnice! Brezvestni mešetarji vam ponujajo sedaj tako sramotno nizke cene, ker vedo, da rabite denar in da ste v stiski. V krajih, kjer so jabolka obrodila, so tudi ponujali od začetka samo 3—4 K za kg, pozneje pa že 6 in 8 K, ker ni hotel nikdo prodati. Ako pa bodo kmetijski krivoseri videli, da tudi šmarnice ne dobiijo po tako nizkih cenah, bodo morali iti s cenami navzgor. Kdor rabi nujno denar, naj si ga raje izposodi v domači posojilnici do novega leta. In če bi moral plačevati za njega tudi 12—15%, bo še vedno profitiral več, kakor če proda sedaj šmarnico po sramotno nizki ceni 6—8 K liter, kajti te cene bodo morale iti navzgor vsaj za 4—6 K pri litru. To pa znaša pri polovnjaku že 1200—1800 K. Za 4000 K posojila, recimo po 15%, pa plačate do novega leta (tri mesece) samo 150 K obresti. Premislite in preračunajte si to, predno prodaste šmarnico ali zlahtno vino po tako nizkih cenah. Dobro bi bilo, ako bi naše posojilnice v takih slučajih priskočile posestnikom šmarničnih nasadov in zlahtnih trt, ki so v sili, na pomoč do novega leta, da jih obvarujejo izgub. Okolišu, v katerem deluje taka posojilnica, bi se prihranilo morda na stotisoče narodnega premoženja. Nadalje ne smemo pozabiti, da se je ravno v slabejših legah Slovenskih goric v vojnih in povojnih časih vgnezdila šmarnica. To vino je postalo nekaka specijaliteta teh krajev in se nikjer drugje ne goji v večjem obsegu. Vinska trgovina je torej navezana na te kraje in mora priti v Slovenske gorice, ako hoče imeti šmarnico. S tem pa nočemo reči, da odobravamo sajenje in gojenje šmarnice, ali da hočemo za to manjvredno trto imeti kake ugodnosti. Nasprotno, toda iz gospodarskih ozirov nočemo dopustiti, da bi se ta povojni otrok izkoriščal v kapitalistične svrhe. Ako stane sadjecev 10—12 K, mora šmarnica stati 14—16 K liter. Vinogradniki, ne dajte šmarnice ceneje! (Opomba uredništva: O tem zanimivem vprašanju bi radi slišali še več glasov.) — ar.

Mariborski trg dne 5. septembra 1925. Radi deževnega vremena je dne 4. t. m. mariborski sejm izostal, pa tudi dne 5. t. m. ni prišlo toliko prodajalcev in kupcev na mariborski trg, kakor po navadi; okoli 10. ure je bilo živahnije. Slaninarjev je bilo 27, ki so prodajali svinjino po 20 do 30 din., slanino po 25 din. in drob po 15 do 17.50 kg; domači mesarji pa govedino po 10 do 17.50 din., telečino po 15 do 20 din., svinjino po 20 do 22 din., klobase po 20 do 35 din., prekajeno meso po 35 do 40 din., gnjat po 45 do 50 din. in drob po 8 do 15 din. kg. — Perutnine je bilo okoli 500 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 25 din., večjim 25 do 70 din., kokošem 30 do 60 din., racam, gosem in puranom mladim in starim 30 do 120 din. komad, domačim zajčkom 8 do 50 din., kozličkom 80 do 100 din., kanarčkom 30 do 100 din., grlicam 30 do 35 din. komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile krompirju 4.50 do 5 din., za mernik (7 in pol kg), oziroma 1.25 do 2 din. kg, solati 1.50 do 2.50 kg, glavniati 0.50 do 1.50 din., braziljanki 1 do 2 din., kumarcam 0.25 do 2 din., zeljnatim glavam 1.50 do 4 din., ohrovitu in ohrovtni repi 1 do 1.50 din., buči 1 do 3 din. za komad; čebuli 1.50 do 4 din., česnu 3 do 6 din. za venec, fižolu (pasuljem) 4 do 5 din. kg, oziroma 0.50

do 1 din. za kupček, tomatom 1.50 do 2 din., kislemu zelju 4 din., jajcam 1 din., masti 40 din., kuhanemu maslu 50 do 60 din., trapistovskemu siru 25 din. kg, mleku 2.50 do 3 din., maslinemu olju 38 do 55 din., bučnemu olju 26 do 28 din., smetani 11 do 14 din., sirčku 8 din. hlebeček, jabolkom in hruškam 3 do 8 din., breskvam 18 do 22 din., češpljam 2 do 4 din., slivam 3 do 12 din., grozdju 11 do 14 din., medu 30 din. kg, limonam 1 do 1.50 din. komad, melonom 2 do 10 din. komad, cveticam 0.50 do 7 din., z lonci vred 15 do 75 din. komad. — Lončena in lesena roba: Cene so bile navadne, 0.50 do 1.50 din. za komad; lesenim vilam za seno 15 do 20 din., grabljam 20 do 25 din. komad; leseni ročni vozički 100 do 250 din. komad. — Seno in slama: V sredo, dne 2. t. m., so kmetje pripeljali 8 vozov sena in 2 voza slame, v soboto, dne 5. t. m., pa 4 vozove sena, 1 voz otave in 1 voz slame na trg. Cene, katere posebno pri senu ne pojenjajo, so bile za seno 50 do 75, za otavo 70 din. in za slamo 35 din. za 100 kg.

Središče. Pri nas se naklada vsak dan po več vagonov jabolka. Brezvestni prekupčevalci (mešetarji) pa so kupovali celo zelena jabolka po deželi in ko so ubogi kmetje pripeljali to blago na kolodvor, ga je navzoči trgovec seve odklonil. Vrnjenih je bilo celo več vagonov takih jabolka, katere je dotična oblast potrosila z živim apnom. Kmetje imajo ogromno škodo in so zelo razburjeni. Čudimo se le, nekaterim gromovnikom »pristne« kmetске misli, da molčijo kljub takemu početju krajevnih mešetarjev. Ob priliki jih bomo vprašali, kaj pomeni ta molk.

Šmartno ob Paki. V »Gospodarju« od dne 4. t. m. se je dopisnik pritoževal nad tem, ker vse, kar ima kmet za prodati, pada v cenah, kar pa mora kupiti, se pa dviga. To je resnica! V časopisih beremo o vinski krizi. Vinogradniki ne morejo vina prodati in je še veliko starega vina v zalogi. Cene vina v gostilnah pa vedno rastejo. Danes ne dobiš prida vina pod 60 kron liter. Cene surovim kožam so padle za polovico. Usnarji trdijo, da je tudi temu primerno v ceni padlo usnje, ne pa čevlji! Cene čevljev so iste, kakor pred dvema letoma. Navadni delavski čevlji stanejo 950 kron. Cene manufakturi, t. j. blagu za obleko, nič ne padajo, obetajo nam še povišanje. Zelo so padle cene moki, ne pa tudi pecivu. Zemlje in kruh imajo isto ceno, kakor pred enim letom. Ako bo to šlo tako naprej, bo nekaj ljudi obogatelo, velika večina ljudstva pa popolnoma ubožala.

Laško. Vsi sejmi na Laškem, kakor tudi drugod so letos bili za nas kmete žalostni. Še celo v izgubo nismo mogli prodati svoje živine. Na Jernejevo, dne 24. avgusta, pa so vendar prišli tudi daljni kupci, to pot iz Avstrije, in so nakupili za osem vagonov goveje živine. Isto se nam tudi poroča iz drugih krajev. Seveda se je cena le malo dvignila. Zelo lepi voli so se prodajali po ceni od 35 do 38 K žive vage. Bilo je seveda tudi nekaj izjem, da so bili nekateri prav lepi voli prodani po 40 K in še čez. Živine je bilo zelo veliko, ker kmet danes težko čaka, da kaj odprda, ker je trda za denar. Saj so tudi nekateri izgubili od 10 do 20 tisoč kron pri enem paru volov. Tudi so nekateri mešetarji, ki so prišli s tujimi kupci, pri štetju denarja od vsakega vola zasegli po 100 dinarjev. Opozarjamo merodajne činitelje, da v bodoče to preprečijo!

Za naše sadjarstvo. Štajerski vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo je na izrednem občnem zboru dne 22. 8. t. l. sklenil na predlog g. F. Rudl, prositi ministristvo saobračaja, da zniža takoj prevozne tarife za pakovano sadje (kište, sanduki) na isto mero, kakor se računani za sadje a la rimfuzo, iz sledečih vzrokov: 1. Tarifi za pakovano sadje so previsoki in ovirajo živahno trgovino v državi sami kakor tudi izvoz. Tako stane n. pr. 1 vagon pakovanega sadja Maribor—Beograd 5040 din., rimfuzo pa samo 3510 dinarjev. Pri pettonskem vagonu je razlika še večja. Sadje v kištah stane 4290 dinarjev, rimfuzo pa 2520 dinarjev. Za posamezne pošiljkatve sadja (Stückfracht) so prevoznine neznesne, ker stane vsakih 100 kg tovora 200 dinarjev. Zanimivo je tudi, da stane n. pr. 1 vagon jabolka rimfuzo iz Uzič, Vranja ali Skoplja v Maribor samo 3520 dinarjev, dočim stane že iz Maribora do Beograda 3510 dinarjev. 2. Pri pakovanem sadju v kištah se vagoni ne pokvarijo, dočim trpijo občutno škodo pri rimfuzi-pošiljkatvah radi zabijanja desek, stebrov itd. 3. Z znižanjem prevozne tarife za pakovano sadje na stopnjo a la rimfuzo bi tudi naša lesna trgovina in industrija imela dobiček, ker bi se porabilo mnogo več desek in zabojev, kakor do zdaj. Saj se rabi za vagon jabolka v zabojih 2—3m³ lesa. Radi nujnosti se prosi ministristvo saobračaja, da pridejo znižani prevozni tarifi za pakovano sadje v poštev že pri sedajšnjih novih železniških tarifih. Ako bi prometno ministristvo tej resoluciji ugodilo, bi se s tem znatno oživila domača sadna trgovina, ki tvori velevažno panogo našega narodnega gospodarstva in kmetijskih dohodkov. Mnogi naš posestnik je skoraj navezan samo na dohodek iz sadonosioka. Sprememba tarifov v označenem smislu bi bila torej v korist ne le našim kmetiskim sadjarjem, ki itak trpijo vsled visokih davkov in silnega padca cen vseh gospodarskih proizvodov, ampak bi vsled povečanja pre- in izvoza služila tudi interesu naše države. — ar.

Kaj naj stori hmeljar v jeseni? Ko je hmeljar obral svoj pridelek, ga posušil, pobasal in prodal, potem se naj vrne zopet na hmeljišče in ga naj pripravlja za prihodnje leto. 1. Pred vsem je potrebno, hmeljevko smukati raz droge; pri tem delu se pa hmeljske trte naj ne odrežejo od korenike, nego se naj zvijejo v klobčiče, da dozorevajo. Ob tej priliki se namreč stekajo rezervne živilne snovi iz trt v koreniko, kjer čakajo do prihodnje vegetacije. 2. Dozorela hmeljevka se odreže in spravlja na velike kupe ter se sežiga z vsemi drugimi ostanke in odpadki. S tem delom se uniči vsa zalega mnogih hmeljskih škodljivcev. To sežiganje bi naj bilo za vse hmeljarje obvezno. 3. Hmeljski drogi se naj postavljajo v piramide, pa tako, da jih potem ne podere vsak vetrč. 4. Med goidingom zasajeni pozni hmelj se globoko izkoplje in se pusti jama potem čez zimo odprta. 5. Grebeni v hmeljnikih se odpravajo in v nastale

brazde se polaga pravilno ali hlevski ali umetni gnoj. Prvi se naj potepta in pokrije z zemljo, drugi pa lahko ostane nepokrit, ali se pa tudi rahlo pokrije z zemljo. 6. Slaben hmeljar že jeseni naroči potrebno množino hmeljskih drogov za prihodnjo spomlad. 7. Moder hmeljar uporablja letošnji obilni dohodek na pameten način; tvori si namreč zaklad za slaba leta, katera sigurno sledijo dobrim. On ne pijančuje z ženo in otroci cele noči po raznih gostilnah, kakor se je to žalibog zgodilo leta 1923. — A. P.

Hmeljarsko društvo je razposlalo inozemskim strokovnim časopisom sledeče poročilo: Zalec v Savinjski dolini, dne 7. septembra 1925. Obiranje hmelja je končano in množina pridelka nekoliko manjša, kot se je cenila. Hmelj je večinoma lepe zelene barve in je najboljše kakovosti — le morda 10 odstot. je rjavkaste barve, ker ga je peronospora napadla. Kupčija je bila zelo živahna in hmeljarji so radi oddajali njegov pridelek. Vsega pridelka je skoro 90 odstot. že prodanega po cenah do 130 D za 1 kg. Danes je nekoliko mirnejše. — Društveno vodstvo.

Dopisi.

Vurberg. Enkrat lani je hvalil Vaš list našega šolskega upravitelja Lešnika, ker je naše otroke nekaj sadjereje učil. Mi smo se temu zelo čudili. Tistega dopisa ni noben Vurberžan napisal, gotovo je storil to kak demokrat v Ptuj. Mi poznamo g. Lešnika in vemo, da ni naše barve. Da bi zakril svoje prave namene, je lani ustanovil neko gospodarsko stranko. Pri občinskih volitvah je dobil nanjo nekaj naših mož in zdaj je ponosen. Naročil je možem in fantom dosti iztisov »Domovine«, da bi jih utrdil v svojih nazorih in da bi sezidal močno podlago svoji stranki. Ko so bile volitve za Belgrad, je mož upal že na velik uspeh, a vendar je še agitiral po hribu in bregu, delil je liste in knjižice. Toda naše ljudstvo je spregledalo, mož ni imel uspeha, 17 od 333, kaj je to? Pri nas g. Lešnik ne bo več dosti napravil. Toda mož ima demokratske talente in bi jih rad razvil. Zato svetujemo dr. Žerjavu in drugim strankarjem, naj g. Lešnika postavijo na tako mesto, kjer bo imel odprto polje in bo lahko razvijal svoje zmožnosti sebi v korist, demokratom pa v čast. — ot.

Ormož. V nedeljo, dne 13. septembra po rani sv. maši se vrši v Katoliškem domu shod Slovenske ljudske stranke. Poroča gospod poslanec Bedjanič. Pridite vsil!

Šmartno ob Paki. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 13. t. m., ob treh popoldne lepo Medvedovo igro »Črnošolec« v petih dejanjih. Igra se vrši pod župnijskim kozolcem. Med odmori igra domači tamburaški zbor. Čisti dobiček je namenjen za knjižnico. Vsi prijatelji odra prijazno vabljeni!

Šmartno ob Paki. V zadnjem dopisu od tukaj se je nekdo upravičeno pritoževal radi visokih davkov, katere zdaj davkarja v Soštanju zelo energično izterjuje. Pa še nekaj je, nad čemur se ljudstvo zelo razburja. To je nerednost pri davčnem uradu. Samo par primerov: Posestnik M. B. je dobil položnico, katero je plačal. Čez nekaj časa dobil drugo. To se mu čudno zdi in gre osebno na davčni urad. Posrečilo se mu je dokazati, da ima vse plačano. Zakaj mu pa potem še pošiljajo drugo položnico. Posestnik A. P. je dobil terjatev od več tisoč dinarjev. Tudi on je šel osebno tja. Tam se je potem dognalo, da ima plačati še samo nekaj čez 300 dinarjev. Takih slučajev je pa dosti. Ni čudno, če potem ljudstvo nima pravega zaupanja v urade in se potem med ljudstvom govori to in ono. Tudi se ljudstvo pritožuje radi tega, ker se na položnicah na zadnji strani ne piše vedno natančno, za kakšen davek gre. — Puš.

Šoštanj. V nedeljo, dne 6. t. m., se je vršil pri nas dobro obiskan shod SLS, na katerem je poročal poslanec Vlad. Pušenjak o političnem položaju, o takozvanem sporazumu ter o pretirani preobremenitvi Slovenije. Župan M. Steblovnik iz Šmartna na Paki je govoril o davkih ter predložil primerno resolucijo. Posestnik V. Škruba, ki je predsedoval shodu, je pohvalno omenil delovanje Jugoslovanskega kluba; predlagal istemu, osobito njegovemu voditelju, zaupnico, katere je bila, kakor tudi resolucija glede davkov, soglasno sprejeta. Resolucija glede davkov se glasi: »Resolucija, sprejeta na zborovanju SLS v Šoštanju dne 6. 9. 1925. Nejednaka in pretirana obremenitev Slovenije tvori za vse, sloje v Sloveniji neznosno breme, ki ogroža obstoj gospodarsko šibkejših slojev. Posledice prevelikega obdačenja niso izostale; rubežni in prisilne prodaje so na dnevnem redu, delegacija ministristva financ uradno ugotavlja, da niso davkoplačevalci v stanu redno plačevati predpisanih ogromnih davkov. Skrb za obstoj davkoplačevalcev, katerim grozi gospodarski polom, nam veleva, da protestiramo proti neenakosti davčnih bremen, proti pretiranemu obdačenju Slovenije, ki ni v skladu z njeno gospodarsko in davčno močjo. Osčbiti zahtevamo: 1. Glede dohodnine: zvišanje eksistenčnega minima na 20.000 din., prevedbo dohodninske lestvice iz kronske v dinarsko veljavo, predpis davka v prvi polovici leta in ne šele potem, ko je dohodek že porabljen, izdajanje plačilnih nalogov za vse vrste davkov, kot podlaga za dohodnino naj služi triletni prerez dohodkov. 2. Revizijo zakona o taksah. 3. Hišno-najemninski davek se naj izenači z hišno-najemninskim davkom v Srbiji, ukine naj se 30% na izredna doklada na hišno-najemninski davek in na delžne doklade. 4. Ukinitve 2% na davka na zaslužek ročnih delavcev. 5. Milejše postopanje pri predpisu in iztirjevanju davkov, uvažujejo se naj v polni meri gospodarske razmere davkoplačevalcev. 6. Izenačenje davkov v smislu člena 116 Vidovdanske ustave; v dosego tega cilja treba pospešiti delo za uvedbo katastra v celi državi in izvesti reformo davčne administracije.

Vojnik. Ponočni bumlerji in preglasni krokarji se tudi pri nas množijo. Večkrat nastane tako vpitje, da »gane« in vzbudi iz sladkega spanja prebivalce našega trga, v katerem pretakejo ti kričaci grenke solzice svoje ponočne lju-

beni in navdušenja. Čudno je, da tega naša policija ne sliši! Taki nastopi se prav posebno radi ponavljajo, kadar je kakšni praznik ali šentjernejska nedelja. Na tak način se pač ne častijo nedelje in prazniki. Zelo umestno in koristno bi bilo, ako bi se tem ponočnim kričanjem kazeno maložila.

Šmarje pri Jelšah. (Katoliški dom.) Dolgoletna vroča želja šmarske mladine se je vendar enkrat izpolnila: Dne 30. m. m. je bil Katoliški dom po našem rojaku, g. prof. I. Vreže iz Maribora slovesno blagoslovljen in po vsem mladimoljubju g. Ivanu Turku s krasnimi pozdravi odprt. Vsa velika župnija in sosedje daleč naokrog so se zavedali velikega pomena te stavbe in pomenljivosti slovesne blagoslovitve. Od 23. aprila naprej so domačini in blagi sosedje pridno dovažali opeko, kamenje, apno, pesek, darovane deske in smreke, drugi pa so vzgledno marljivo pomagali pri zgradbi sami in to tudi v času najhujšega dela v vinogradih in na polju. Zadnji teden pa so dobri mladeniči in mladenke ter mladimoljubi kar teknovali, kdo bo navozil več smrek za olepšavo slavnostnega prostora, kdo obesil več in lepših vencev in kdo okusnejše pripravil različne odre in šotore, Dom in slavnostne prostore. Godba Kat. Omladine iz Maribora je že v soboto prav pridno igrala na potu iz Grobelnega do Šmarje ter je potem pozno v noč iznad prelepega Sv. Roka, spremljana od mogočnega vstrela in skoraj v svitu okoli 120 kresov na bližnjih in daljnih gričih, na vse strani oznanjala toliko zaželjeno slovesnost blagoslovitve (Katoliškega doma). Krasnemu večeru je sledilo hladno jutro, ki nam je začelo vsiljevati dež. Toda naš strelni mojster, vrli Tonč (Novak), in njegov spretni tovariš Šalek sta pri Sv. Roku tako neznansko pokala, zvonovi so tako milo popevali in izborni izveščani naši Omladinci so tako marljivo in mojstersko svirali, da so se kmalu začeli trgati debeli oblaki in da se je že proti 9. uri z nami vred ljubo sonce radovalo. Po kratkem koncertu, ki so ga priredili godbeniki obiskovalcem jutranje službe božje, so pripeljali ogromne množice vrlega ljudstva od vasi Lešje in od Halerja naši brihtni konjeniki, ki so se postavljali tako imenitno in spretno, da jih pač nikdar ne bomo pozabili. Otvorili so velikanski spreved, ki se je ustavil na trgu pred Habjanovim hotelom, da posluša navdušene pozdrave voditelja vse prireditve g. Ivana Turka, odbornika trške občine in bivšega župana g. Anderluha, ki se je še posebej zahvaljeval, da se na tako veličastni način praznuje 50-letnica trga Šmarje, ter župana velike in dobro urejene okoliške občine g. Stoklasa, potem so nas vodili do »grščine« in nazaj na prejšnje mesto, da vsi na veličastni način manifestiramo za našo lepo državo, in ob zvokih godbe zapojemo državno himno. Bil je to prizor, kakor se jih pač malokje doživi tako ginljivo. Po prihodu na slavnostni prostor pred Katoliškim domom je g. p. Pavel Potočnik iz Maribora navduševal navzoče vernike na podlagi reka sv. Stanislava: »Za kaj višjega sem rojen« za življenje po volji božji in za stremenje po najvišjih ciljih in še posebej mladino vnel za posnemanje njenih svetniških zaščitnikov. Po slovesni sv. maši na umetniško lepem in okusno okrašenem odrju je g. profesor Vreže v vznešenih besedah proslavljal našo lepo domovino in ji želel obilnega blagoslova božjega, nam z mladeniško navdušenostjo opisoval lepoto in milino našega doma ter v jasnih potezah podal namen in pomen katoliških domov. V ginljivem nagovoru na rojake je orisal zgodovino našega novega doma, ki bi še poznim rodovom pričala o vrlinah njegovih graditeljev in zmoti nasprotnikov, ter je priključil iskreno zahvalo za vtrlo početje in presrečno zahvalo za storjeno delo. Sklenil je prelep svoj nagovor z opominom in prošnjo, naj skrbijo domačini, da bo ta dom res žareče ognjišče krščanske ljubezni, nadaljevalna šola narodne pobude, kremenite značajnosti, krščanske prosvete in katoliškega udejstvovanja ter spomenik poštovanosti in živa priča obhajanja zlatega jubileja trga Šmarje; naj bo tudi vrli in nezmotljivi kačipot proti nebesom, ki vedno ponavlja zbrani mladini Slomškovo besedo: »V nebesih sem doma, kjer Jezus krono da; v nebesih je moj dom, kjer večno srečen bom.« Še čez dolgo let naj se uresničuje nad šmarskim Katoliškim domom prelepa proslava naših hiš: »Naj vedno mirno bi živela, noben ne vzburja te vihar. Ogiblji se gromov in strela, zanašaj grozni ti požar! Da srečno v vek si bivališče krepstih žen, poštenih mož. Daj Bog, ti slavnih mož rodišče, da zibelj še slavnějšíh boš.« (S. Gregorčič.) — Po blagoslovitvi Katoliškega doma je zborovala Mladeniška zveza celega dekanata pod vodstvom g. Marka Kranjca, ki je z akademikom Sedivjem vred navduševal navzoče za krščanske ideale. Ker je že bilo pozno popoldne, se je zaključilo lepo zborovanje s pohodom orlovstva in drugih na grob blagopokojnega g. kanonika Bohanca, kjer je spregovoril primeren žalostinko in našemu stremljenju naklonjenemu možu iskreno zahvalo domači č. g. provizor Strmšek. Zelo nas je razveselil s svojim prihodom in s svojo navdušeno besedo naš vrli g. poslanec Škoberne, ki pa nas je žalibog že takoj po tej poklonitvi moral zapustiti, da se poda k nastopu celjske orlovske podzveze na Vidmu. Ob treh popoldne je bil javni nastop naših Orlov in Orlic ter njihovega naraščaja. Nad eno uro smo se veselili pri gledanju spretnih telovadbe, ki bi jo lahko odobraval tudi najbolj razvajeni gledalci. Zato je pa tudi tukajšnjemu rojaku g. dr. Ogrizeku po končanem nastopu tako gladko tekla pohvalna beseda za telovadce in starše, ki svojo mladino prepustijo orlovski organizaciji. Pri naslednji ljudski veselici je vladalo najboljšo razpoloženje ob zvokih mariborskih Omladincev in naših starih znancev Šmarčanov. Hvala vsem, ki so nam velikodušno pripomogli do lastnega doma! Hvala presrečna pred vsem našemu rojaku, poštovanemu g. profesorju Vreže-tu in našemu načelniku g. Turku! Svojo hvaležnost bo skazovala mladina z lepim vedenjem, z marljivim obiskovanjem Katoliškega doma in njegovih prireditev, z vestnim stremljenjem za višjo izobrazbo na krščanski podlagi, ter s pridnim nabiranjem prispevkov za odplačilo dolgov in notranjo spopolnitev te svoje nadaljevalne šole.

MALA OZNANILA.

Službo šararja iščem na večje posestvo, z večletno prakso, izučen v vsakem delu. Naslov v upravnistvu. 1075

Viničar s štirimi do petimi delovnimi osebami se išče. — Maribor, Tržaška cesta št. 14. 1078

Službo za gospodinjstvo išče 40 let stara ženska. Naslov v upravnistvu. 1081

Majer s 4 delovnimi močmi išče službo. Jakob Škerget, Sv. Lenart v Slov. gor. št. 91. 1086

Marljiv viničar s spričevali, 3-4 delovnimi močmi se sprejme za trajno. Vprašati: Limbuš št. 58. 1085

Majerja z več delovnimi močmi proti fiksnim plačam in dnevi kakor tudi obilnimi deputati, sprejme uprava posestva Strassenhof, pošta Gor. Sv. Kungota. 1089

Uboga služkinja prosi pošteno ludo, da bi vzeli njenega desletnega sina za svojega ali kako drugače po dogovoru. Več pove uprava lista. 1096

Pridnega učenca, starega od 15 do 16 let, iz poštene kmetijske hiše se išče za trgovino z mešanim blagom. Hrana in stanovanje v hiši. Dobro spričevalo pogoji. Vpraša se pri Francu Snuderl, trgovcu, Sv. Jakob v Slov. gor. 1101

Viničar s 3 do 4 delovnimi močmi se sprejme za vinograd v Bresterici-Jelovec pri K. Worsche v Mariboru. Gosp. poska ulica 10. 1098 2-1

Dekla, ki je sposobna samostojno voditi lepo posestvo z vinogradom in živali, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo. 1099 2-1

Župnišče z velikim posestvom išče gospodinjstvo. Naslov se pošlje Fabijanu Avguštin, organist na Raki. 1107

Pošteno dekle z dežele išče službo kot sobarica pri obitelji, če le mogoče brez otrok. Naslov v upravi. 1105 3-1

Išče se poštena gospodinja, 30 do 40 let, ki zna kuhati in gospodariti k gozdarju na deželo. Nastop takoj, plača po dogovoru. Zglasiti se vsak dan med 1. in 2. uro popoldne v gozdarjevi hiši v Vurbergu pri Ptuj. 1073 2-1

Oskrbnika večjega poljedelstva, gozdarstva, kletarstva, ter konje, goveje in svinje, reje, treznega in z dobrimi spričevali, sprejme Anton Cvenkel, Sv. Peter v Savinjski dolini. Starejši samski mož, ki je tudi hmeljarstva več, ima prednost. 1071 5-1

Kolarskega učenca, močnega in marljivega sprejme takoj v ul. Franc Ribič, kolarski mojster, Ladkavas, Sv. Pavel pri Preboldu. 1019 3-1

Vajenca sprejme takoj Franc Merc, kolarski mojster na Bregu pri Ptuj. 1010 3-1

Sprejem učenca in učenko za dežničarsko obrt in trgovino. Stanovanje in hrana v hiši po dogovoru. Jos. Vranjek, dežnikarna, Celje. 1056 2-1

Lepo posestvo, 9 oralov njiv, 4 orale travnikov, rodovitna zemlja, 5 minut od kolodvora se prav ugodno da v najem. Naslov v upravnistvu. 1090

Proda se lepo posestvo, eno uro od Maribora, blizu okrajne ceste. Meri 10 oralov: so njive, travnik, sadonosnik in vinograd. Hiša je zidana, klet obokana. Več pove uprava lista. 1097

Trgovska hiša, enonadstropna, novodobna, v Slov. gor., poleg cerkve in šole, z dobrodočo trgovino, trafiko, pošto, telefonom in s 3 stanovanji, gospodarskim poslopjem in vrtom, 2 orala travnika, se ugodno proda oz. se išče so-trudnika. Pojasnila daje Zinauer, Aleksandrova cesta št. 45-II. 1092

Trgovina na prodaj. Dobro vpeljana v sredini Slov. gor., tik farne cerkve in šole na prometni cesti se radi boleznimi proda s hišo in gospodarskimi poslopi po zelo nizki ceni. Naslov v urednistvu. 1103

Čevljarska obrt na Pesnici se da najmanj za eno leto v najem. Vse orodje in dva stroja so na razpolago. Vpraša se pri g. Smonig, trgovcu, Pesnica. 1076

Trgovci pozor! V najem se da hiša, zelo pripravna za trgovino, tik glavne ceste, železn. postaje, cerkve in šole v večjem industrijskem kraju blizu Maribora. V dotični hiši se nahajajo razun lokala tudi 4 stanovanjske sobe, kuhinja, 2 kleti, malo skladišče, drvarnica itd. vse v najboljšem stanju. Naslov v upravnistvu. 1083

Proda se umetni valjni mlin zaradi družinskih razmer. — Lastna električna razsvetljava, gospodarsko poslopje, 2 orala zemlje, sadonosnik in dva vrta. Cena 80.000 D. Ana Smole, Zg. Polskava pri Pačerskem. 1100

Hiša, pritlična z 2 sobama, gospodarskim poslopjem, vrt, vse trdo krito, pri cerkvi v St. Janžu na Drav. polju, se ugodno proda. Stanovanje takoj na razpolago. Lastnik v Mariboru, Mlinska ulica št. 24. 1109

Najem posestev. Gospodarjem blizu Maribora, ki sami ne zmorejo obdelovanja posestev, priporočam vestne najemnike posredovalnica Marstan, Maribor. Posreduje tudi prodajo posestev. 1110

Posestvo kupim, dobra zemlja v ravnini, prometni kraj ugodni plačilni pogoji. Ponudbe z obširnim popisom in ceno na I. Dolinšek, St. Pavel Sav. dolina. 1057 2-1

Gozd v mariborski okolici se takoj po ceni proda. Naslov v upravnistvu. 1036 3-1

Denar po 25 odstot. lahko sigurno naloži vsakdo od 1000 dinarjev naprej, ako postane tih ali javen družabnik večletnega, dobrodočnega industrijskega podjetja. Denar ostane nedotaknjen v dosedanjih vlogi in služi samo kot kavcija. Ponudbe pod »Denar 25 odstot.« na upravo. 1091

Na prodaj so močne gare in raznovrstno pohištvo, po nizki ceni. Ogleda se lahko vsak dan. Tržaška cesta 5 pri Teznu. Maribor. 1095

Lepa kuhinjska oprema, belo barvana, se po zelo ugodni ceni proda. Maribor, Dušanova ulica 2.

Nagrobne slike, najboljša čehoslovaška izdelava, preskrbuje tudi letos »Marstan« v Mariboru. Naročite takoj. 1111

Prvovrstno sadno drevje in cepljene trte najbolj priporočljivih vrst po nizki ceni ima v zalogi: Drevesnica in trtnica Gradišnik, St. Janž-Velenje. Naročila in tozadevna vprašanja naj se blagovolijo nasloviti na: Ivan Gradišnik, pošta Dobrna pri Celju. 1052

Dve težki kobili, pet let stari, brez vsakega pogoška se prodajo ali zamenjata za les. Naslov v upravnistvu Slov. Gospodarja. 1044 3-1

Sodi za vino, žganje, transport in hrambo ima vsako množina vedno v zalogi Fr. Repič, sodarsko podjetje v Ljubljani, Trnovo. Solidno delo. Točna postrežba. Ogledajte si zalogo! 1012 15-1

Solske torbice, mape in jermeni za knjige, nahrbtniki, kakor tudi različni kovčki in torbice za potovanja priporočila Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13. 1047 5-1

Stare tračnice (šine), 1 kg po 2.2 D se dobi v Mariboru, Vrazova ulica 9-III. 991 4-1

Pozor! Ravno došlo blage, ne ve cene. Platno, barhenti, druk hlačevina, svileni robci, sukno itd. Dobiva se najceneje pri Trpinu, Glavni trg 17. 48

Prvovrstni angleški in ostravski plinski koks na drobne in debelo dobavi po znatno znižanih cenah Mariborska mestna plinarna.

Svetovna panorama, Slov. ulica 15, nudi novost: krasno Norveško z romantičnimi zarzami (Fjordi) in planinskimi dolinami. 1094

Stiskalnice in mline (patent Rudl) za grozdje in sadje ima v zalogi tvrdka Hochnegger in Wicher, Maribor, Koroška cesta 53. Izdelovanje pohištva in stavbeno mizarstvo. — Postrežba točna. — Cene nizke. 893

Specerijske pridelke posebno lepo kavo, surovo in žgano, riž, bučno olje, namizno olje, banatsko pšenično moko, dobro krušno moko, kupite najceneje in s točno postrežbo v najstarejši specerijski trgovini

IVAN SIRK. Glavni trg v Rotovžu. Kupim tudi več vagonov lepega zelja v glavah. 1074 12-1

HA-HA-HA ne boš strgal, ne, imam močno obleko, ker sem kupil sukno v veletrgovini R. STERMECKI v Celju št. 24 kateri razpošilja trpežno sukno m D 71—, močen ševjot m D 78—, fini kamgarn m D 90—. Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošlje vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez D 500— pošta. prosto. Trgovci engros cene

Losol katranov preparat proti mrčesu in drugim škodljivcem na sadnem drevju se dobi v drogeriji Sanitas, Celje. 835

Trgovski vajenec se sprejme v detalj. trgovine

ED. SUPPANZ, PRISTAVA.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel od gg. Tomažič (nekdanj Pristovnikovo kovačije) na vodni pogon na Fužijah pri Oplotnici, kjer bom izdeloval le prvovrstno orodje, kakor sekire, motike, krampe, cepine itd in se vsem gg. trgovcem, kakor tudi slov. občinstvu prav vljudno priporočam za prijazna naročila.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Tomažič

1104

Fužije—Oplotnica.

3-1

Kmetje šmarskega sreza!

Oglejte si zalogo in informirajte se o cenah, preden križete vaše potrebe v manufakturi, usnju, železnini in speceriji

v detaljni trgovini

ED. SUPPANZ, PRISTAVA

Med. univ. dr. FRANK,

zopet ordinira

Maribor, Prešernova ulica 2.

Kje kupite dobro in po ceni?

FRANCU KOLERIC APACÉ

Velika zaloga manufakturnega specerijskega in železnega blaga

STROGO REELNA FIRMA

Dokazano je

da pri

Trg inu v Mariboru na Glavn. trgu 17

so platna najboljša in sukna najcenejša. Vsak, kdor še ni kupil, se lahko prepriča. 1093

Zahvala.

Podpisani sem bil proti požaru zavarovan pri

Vajemni zavarovalnici v Ljubljani

Doletela me je nepričakovana nesreča, da sem dne 4. 8. 1925 pogorel in sicer gospodarsko poslopje popolnoma, na stanovanjskem posloju pa samo streha. Takoj po požaru se je škoda cenila ter sem v poteku nekaj dni po cennitvi sprejel nakazani mi znesek, kateri se mi je nad vse pričakovanje od zgoraj omenjene zavarovalnice zelo ugodno izplačal, nakar jo vsakemu najtopleje priporočam!

Ivan Jug, posestnik, Ruše.

Dr. Karel Brabec

okrožni zdravnik v Rog. Slatini,

je prišel ordinirati dne 1. t. m. v vili Pušnik pri Sv. Križu.

Ali že veste,

da se v

Celju

v manufakturni in modni trgovini

Franc Dobovičnik, Gosposka ulica 15

najlažje kupi vsakovrstno blago za obleke, ker je velika izbira in so tudi najnižje cene, vsled česar slovi ista kot vir za najcenejši nakup manufakturnega blaga.

Državni nastavljenici, železničarji, kakor sploh stranke, ki pridejo iz dežele nalašč kupovat, dobijo znaten popust.

Za trgovce poseben oddelek na debelo.

RAZGLAS.

Veliki župan mariborske oblasti v Mariboru je z odlokom z dne 20. 7. 1925, br. 356-3, prošnji za dovolitev kramarskih sejmov, toje:

v četrtek po pepelnici,

dne 18. julija in

dne 24. oktobra vsakega leta

ugodil.

Na te dneve se bodo v bodoče obdrževali kramarski in živinski sejmi.

Županstvo Velenje, dne 31. avgusta 1925.

1069

Župan: V. z.: Josip Demšič.

Priporoča se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

z leseno podobo (korpusom) stanejo: Velikost 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 96 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

s kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Najbolje in najvarneje naložite svoj denar pri Okrajni posojilnici v Ljutomeru.

ki obrestuje kranilne vloge navadne po 8%, večje in vezane po dogovoru tudi višje. Sprejema hranilne knjige drugih denarnih zavodov kot gotovino ter izvršuje vsa nakazila. — Tekoči računi.

Kašelj in hripavost

prežnete takoj s svetovnoznanim

Za čudoviti učinek prevzamemo vako sigurnost. Trajnost dve leti. Naroča se pri: Fran Voršiču, Zagreb I — 391, za 53 D (vštevši usnjeni etui in poština). Zahtevajte obširni prospekt!

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

KARO-čevlje

Lastne delavnice — solidne cene.

MARIBOR, Koroška cesta št. 19.

Le najboljše je najceneje.

Na obrokel

Manufakture in konfekcije, vezene, pletene i. t. d. kakor moške in ženske obleke po meri iz lastne prvo-vrstne krojačnice ter premog in drva dobite proti ugodnemu odplačevanju le pri trdku

DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI

družba z o. z.

Maribor, Vojašniška ul. 2, pisarna Gregorčičeva ul. 1

Jabolka

namizna zimna trgana (zdrava in neobtolčena) kupuje na drobno in debelo po dnevni ceni

FR. RUDL,

veletrgovina s sadjem,

Aleksandrova cesta 35, Maribor, Aleksandrova cesta 35

(poleg hotela »Meran.«)

Lepi vinski sodi

v vseh velikostih se prodajajo v vinski trgovini

FERDINAND KÜSTER, MARIBOR,

908

Meljska cesta 10.

DENAR

si prihranite, ako kupite manufakturno blago

v Celju „Pri solncu“

Stalno ogromna zaloga vsakovrstnega svežega blaga, kakor: sukno za moške, volneno za ženske, hlače, vino, baržun, barhent, belo platno, ružavo platno, nogavice, pavola, vsakovrstno moško ter žensko perilo, brisalke, odeje, dežniki, dežni plašči, cefir in plavo platno za srajce, klot, čepice in naglavne rute.

Ne opustite se prepričati! — Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik

Glavni trg 9 Celje Glavni trg 9

Postrežba točna

Mera obilna

Zadružna gospodarska banka d. d.,

Podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.

Denar naložite
najboljše in najvarnejše pri
Spodnještajerski ljudski posojilnici r.z.z n.z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6.

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Priporoča se prvi slovenski zavod
VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI
 Dunajska cesta 17

ki je edina te vrste.

Podružnice: Celje, Breg 83; Zagreb, Hatzova ulica 12; Sarajevo, Koro-
 ževa ulica 15 in Split, Ulica 11. puka.

Naložite denar le pri
Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadrugi z neomejeno zavezo.

Cankarjeva ulica 4, poleg davkarije
 (poprej pri »Belem volu«)

kjer je najbolj varno naložen in se najvišje
 obrestuje. - Rentni in invalidni davek plačuje
 posojilnica.

Solidna postrežba
 najnižje dnevne cene
 vedno sveže blago
 dostavlja se na dom

E. GASPARI

(preje Tischler)

trgovina z mešanim blagom

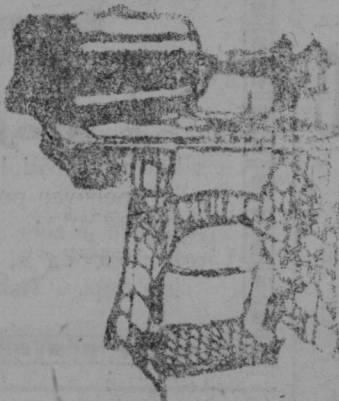
MARIBOR, Aleksandrova cesta 19

Prvovrstne mešane pražene kave

1a. banška moka

Oglasi v „Slov. Gospodarju“
imajo najboljši uspeh!

Brezplacen pouk!

Najpopolnejši
Stower šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak
 dom. Preden si nabavite stroj, si oglejte
 to izrednost pri trdki

Lud. Baraga,

Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.

15 letno jamstvo!

TRI

TRI-SODA trikrat izdatnejša od
 mila in vseh pralnih praškov.

Čudovito čisti:
 tla
 parkete
 linolej

lesene izdelke, kovinske
 predmete, stekleno posodo,
 porcelan - lončeno posodo, mar-
 mor - steklene plošče, zrcala-
 kristale.

TVORNICE - ZLATOROG - MARIBOR

TRI za namakanje
Zlatorog terpentinovo
milo za pranje!